

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

APARE LUNAR

—: sub îngrijirea unui comitet de redacție —:

CUPRINSUL:

R. La începutul anului școlar

Pedagogice-Culturale.

S. Spulbereanu: Unele omisiuni sau erori ale programei analitice.

I. Cădariu: Măsurarea inteligenței elevilor dela școlile primare din Arad.

T. Mariș: Contribuțiuni la pedagogia românească.

I. Cădariu: Alegerea manualelor didactice.

I. Marinescu: Încercări de orientare profesională.

I. Cădariu: Împotriva individualizării învățământului?

Cărți și reviste.

Informațiuni.

Comunicări oficiale.

Biblioteca Centrală
Raională Arad

Redacția și Administrația la Revizoratul Școlar ARAD.

Prețul 1 exemplar: **34 Lei.**

ȘCOALA VREMII

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

La începutul anului școlar.

Se începe un nou an școlar. Școltile își deschid porțile, ca să primiască legiunile de elevi cari vin să ceară lumină.

Pentru dascăli începutul anului școlar este un nou prilej — ca alătea altele — de cumpănire și hotărîre. Munca și experiența trecutului, cu toate succesele și greșurile lor, se proiectează din nou în lumina conștiinții dascălului, care, călăuzit de învățămintele trecutului și mai ales de căldura lăuntrică ce se revărsă din sufletul său de apostol închinat datoriei, își schițează planul muncii sale viitoare. Dela felul cum dascălul își înțelege rostul său și dela hotărîrile ce le ia el în pragul fiecărui an școlar, atârnă viitorul atâtor generații ce trec mereu pe sub mâna măiastră a celui ce și-a luat cea mai grea răspundere în viața Neamului.

Acestea sunt preocupările dascălului în clipa când el se apropie de catedră cu acelaș sentiment de covârșitoare pietate, cu care preotul se apropie de altar.

Natural, pentru înțelegerea deplină a acestor lucruri, de atâtea ori proclamate, dar nu totdeauna îndeplinite, este nevoie de ceva imponderabil și misterios, de ceva ce nu se poate avea prin atitudini de circumstanță, ci este dat dela început și pentru totdeauna în însăși ființa celui născut par'că anume pentru a fi dascăl. Este vorba de acel duh dascălesc, care distinge pe dascălul de vocație din vălmășagul năimișilor.

Și atunci, firește, că și aceste rânduri vor fi apreciate în două chipuri diferite. În sufletele acelora pentru cari au fost scrise, ele vor deșteptă tocmai ecoul dorit. Pentru ceilalți, ca totdeauna, ele nu vor fi decât niște vorbe goale, fără nici un efect. Pentru aceea încheem aci acest articol. Suntem încredințați că pentru cei dintâi am spus destul; pentru cei din urmă, ori câte am spune ar fi de prisos. Cât privește cei dintâi, ne-am făcut datoria; în privința celorlalți să și-o facă organele de control.

PEDAGOGICE — CULTURAL

Unele omisiuni sau erori ale programei analitice

Programa analitică a învățământului primar este înșirarea oficială și obligatorie a *întregii materii* de învățământ, analizată în părțile sale pe subiecte de lecțiuni limitate și fixate zi cu zi pe trimestre și pe ani.

Ea este un fir conducător al învățământului în desfășurarea lecțiilor. Deaceia programă, acest imprimat oficial, trebuie să fie totdeauna pe masă, în cancelaria școlii, lângă registrul de prezență și la îndemâna fiecărui învățător.

Cei dintâi cari aplică programa sunt autorii didactici. Manualurile trebuie să reprezinte fidel și înțelepțește programa analitică.

Învățătorul, având încredere în manualul didactic ce a adoptat, se dispensează de multe ori de a mai cerceta în original programa analitică. Totuș, cum se întrebunțează adesea pentru operațiunile aritmetice, e bine să se verifice în unele cazuri și interpretarea programei prin manualele didactice, dacă această interpretare s'a făcut cu competență în spiritul ei sau mai superficial în litera ei, pentru că se prea poate ca noi, autori didactici, să nu nimerim în toate cazurile interpretarea cea mai fericită. Și apoi, tinerețea grăbită în acțiunea ei, poate să greșiască deantregul.

Drept exemplu citez două rânduri din programa desemnată la cl. III. aliniatul a 2-lea, cu greșeala de tipar, ce s'a strecurat în

„Desemnarea *obiectelor* din linii în poziții drepte mai multe sau mai puțin oblice, ex: placa agățată de un colț, smeu, etc.” Greșeala de tipar în redactarea aliniatului se vede chiar de un cetitor distrat. Calificativul „drepte” s'a pus lângă substantivul „poziții” în loc să fie lângă cuvântul linii și a fost „*poziții drepte*” în loc de „*linii drepte*”.

Greșeala de tipar nu e periculoasă. Semnalez o greșeală în interpretare făcută de o *grupare de autori*. E o interpretare greșită de fond în partea clară și precisă a programei.

Programa zice „desemnați placa agățată de un colț!”

mea ar înțelege „placa agățată de un colț al ei” nu de un colț casei în care se află cei ce desemnează. Ei, interpretarea pe care o semnalează e în genul lui Păcală.

S'a desemnat un colț de cameră și pe acest colț s'a desemnat o tăbliță tocmai în poziția contrară celei cerută de programă, în poziție verticală, nu în poziție „mai mult sau mai puțin oblică”, cum cere programa și cum ar fi poziția tăbliței ținută de un colț. Cazul, s'ar crede că e din domeniul glumelor, dacă n'ar fi caelele de față și încă însoțite cu multe laude!

Programa este alcătuită de oameni și deci se poate să aibă și ea unele omisiuni, greșeli, ori cel puțin greșeli de tipar, după cum se vede. Autorii pot și ei greși, mai ales în roirea lor gramaticală de azi.

În programa veche a geografiei de cl. II se precizează la capitolul „autoritățile comunale”, în trimestrul II. și „*judecătoria de ocol*”. Programa nouă nu o mai precizează, ci zice numai „și alte autorități”. Autorii — și din păcate și d-nii referenți la cercetării manualelor — au eliminat din carte lecția „*Judecătoria de ocol*”. Nu e cerută de programă, nu au văzut negru pe alb litera programei, deși în spiritul ei se putea citi și această lecție, mai ales că în trimestrul al III-lea programa cere explicarea „Tribunalului”, care nu se poate face fără explicarea *judecătoriei*. Nu se poate predă elevilor operațiunea de înmulțire înă nu au învățat numerația și adunarea. Ei, aceasta e o greșală categorică de interpretare a programei. Și cum se poate greși odată, de două ori, se poate greși de mai multe ori.

La aritmetică, cl. IV-a, programa pune „rigla și echerul” sub capitolul cercului în trimestrul al II-lea, ceea ce e greșit. În acest capitol trebuie „compasul și raportorul”, pe cari le-au omis; iar „rigla și echerul” trebuiesc tratate odată cu liniile perpendiculare și unghiul drept.

Tot la aritmetică, cl. IV-a, la capitolul „Cunoașterea figurilor plane”, *programa omite rombul* din șirul celor cinci patrulatere, fără nici o rațiune. Aceste 5 patrulatere au atâtea note comune, că nu se poate izola cunoașterea unuia fără celelalte. Rombul este patrulater și este paralelogram. Fără intuirea și a rombului, noțiunile „patrulater” și „paralelogram” sunt incomplete, și neclare și ne precise. Și omiterea cunoașterii rombului la ce a fost convenit cu ce ar descărca programa?. Cu nimic, absolut nimic, ci din contră adaugă un mare defect, la cunoașterea

clară și concisă a celorlalte cunoștințe menținute aici în program. Dintr'un lanț unitar dacă se rupe o verigă, nu mai poți avea siguranța, siguranța și temeinicia întregului. Rombul este paralelogram, pentru că are laturile opuse *paralele*. Dacă cunoști paralelogramul, impliciți cunoști și *rombul*, decât ți se interzice să spui pe nume „*romb* fiindcă e paralelogram și are toate laturile egale“.

Astfel de disocieri sunt greșeli de fond capitale, inutile și dăunătoare învățământului.

Dela calcularea suprafețelor se omite și *rombul* și *trapezul*.
Suprafața are două dimensiuni: *lungime* și *lățime*. Pe lângă acestea, dai acestor dimensiuni orice nume voiești, bază și înălțime, rază și apotemă, lungime de cerc și rază, sau oricum altceva. Ele tot aceleași dimensiuni rămân: *lungime* și *lățime*.

Calcularea suprafețelor, *a tuturor suprafețelor*, se face aplicând regula: „*înmulțind cele două dimensiuni*“. Regula e scurtă, clară și logică.

Cine face „calcularea suprafețelor“ în zece douăsprezece lecțiuni, silind mintea elevilor să creadă că sunt 10 reguli deosebite în loc de una singură, greșește grozav. Își face de capul său ca să întunece mintea copilului. Cu exemplele calculării suprafețelor patrulate, dreptunghiulare și paralelogramice s'a clarificat regula: „*înmulțim cele două dimensiuni*“ și de sub imperiul acestei reguli nu mai poți scoate *rombul* și *trapezul*. Elevii, când regula de mai sus la probleme diferite, vor calcula suprafața paralelogramului numit *romb* și suprafața patrulatului numit *trapez*, fără să le fi învățat în lecțiuni deosebite și diferite.

În loc de două trei lecții ușoare și bune, se fac 10-12 lecțiuni grele și neînțelese.

Iată cum graba interpretării programei și alcătuirii materialului strică treaba.

Firește că un romanțier, un poet, un ziarist, un scriitor, un corpul didactic primar vor greși, vor merge pe ocolite, pe căi întortochiate, dar îmbrăcați în pene **colorate** de pănă ca să se prea cunoască cântecul.

Dar și mai exagerată este omisiunea suprafeței poligonului dintre suprafața triunghiului și a cercului. Înveți suprafața triunghiului și pui mâna la gura elevului să nu spună că știe suprafața poligonului regulat, care nu e altceva decât un număr de triunghiuri egale învățate.

Nu vrei să înveți, nu vrei să crezi că ai învățat calcularea suprafeții poligonului regulat, care e atât de ușoară, și vrei să înveți suprafața cercului care *este un poligon*, un poligon regulat cu laturile de puncte!

Toate aceste omisiuni, fără să le trateze în lecții formale, înșelătorul înțelept și autorul cu experiență nu le trec sub tăcere, în lecții aplicative, prin probleme, le așează la locul lor cunoscut, întregind și clarificând cunoștințele predate. Nu desparte cunoștințele atât de strâns asociate unele cu altele, pentru că nu pot despărți nici științificește, nici metodicește. Nu se poate despărți suprafața triunghiului de a triunghiurilor cari formează poligonul; nu se poate despărți suprafața cercului de suprafața poligonului, pentru că nu se poate și pace.

Deaceia, recomand bunilor învățători, pentru ușurarea muncii și pentru progresul învățământului, ca, înainte de începerea unei lecțiuni, să consulte programa raportată la manual, să treacă obiectul lecțiunii în registru de prezență și apoi să intre în clasă.

S. Spulbereanu

fost inspector școlar și inv. primar.

Măsurarea inteligenței elevilor dela școlăle primare din Arad.

După cum am anunțat în N-rul trecut, revista noastră, cu colaborarea învățătorilor și autorităților școlare din Arad, a inițiat și a executat măsurarea inteligenței elevilor dela școlăle primare și grădinile de copii, române, în orașul nostru, cu scara de teste neverbale de grup alcătuită la Institutul de Psihologie al Universității din Cluj.

Această măsurătoare s'a făcut — cu titlu de experiență — pe de o parte pentru a se adună material documentar în vederea verificării cât mai exacte a numitei scări, iar de altă parte pentru a se stabili, cu oarecare aproximație, nivelul intelectual al copilului român din Arad. În sfârșit un alt obiect al acestei măsurători eră și acela de a deșteptă interesul învățătorilor dela problema studierii individualității elevului. Nu ne îndoim că încercarea noastră va fi avut multe lacune, inerente oricărui început, și că însemnările ei — întrucât în cazul dat ar putea fi vorba de vreo însemnătate — luce la aceea a unor modeste dibuiri, făcute fără pregătiri speciale,

fără aparat științific, pornite numai din dorința de a servi unei cauze deosebit interes pentru școală. În orice caz, ne place să credem că m. noastră, oricât de neînsemnată, nu va fi fost totuși inutilă, fie și pentru motivul de a fi fost — aici la Arad — începutul unor proiecte cari am dori să fie îmbrățișate de toți dascălii și continuate cu râvna cuvenită.

La acest loc, ne facem o deosebit de plăcută datorie mulțumind duros D-lui Profesor Florian Ștefănescu Goangă, dela Universitatea Cluj, pentru prețioasele indicații ce D-sa a binevoit să ni le dea și pe înlesnirile ce a binevoit să ni le facă trimițându-ne gratuit broșurile „Instrucții” necesare.

Deasemeni mulțumim și tuturor celor ce ne-au dat concursul — autorități școlare, fie colegi — pentru a putea duce la capăt această lucrare ce ne-am propus să o săvârșim.

După aceste considerațiuni introductive, ne rămâne acum să facem celece urmează, o dare de seamă despre felul cum am făcut măsurările și să arătăm rezultatele la cari am ajuns.

1. Mai înainte de toate, pentru executarea testărilor la toate școlile cari aveau să fie măsurate, s'a format o comisiune de 4 examinatori, alcătuită din dnii: Eugen Spinanțiu, Andrei Păpureanu, Teodor Șt. Vicol și Ștefan Ștefănescu. Ceilalți membri ai corpului didactic aveau să asiste ca observatori, fiecare în clasa sa, pe lângă unul din cei 4 examinatori.

Înainte de a purcede la testare, pentru a ne apropia cât mai mult de o exactă aplicare a testelor, cei 4 examinatori am memorizat fiecare cuvânt în cuvânt, instrucțiunile ce însoțesc testele. Am făcut apoi, ca sornicul în mână (cronometru n'am avut), exerciții repetate pentru obținerea exactă a timpului dat pentru fiecare test. În sfârșit, am făcut și câteva testări de încercare, cu copii din alte localități. Numai după aceste lucrări preliminare am început măsurătorile.

Măsurarea s'a făcut numai la școlile românești și și la acestea mai asupra copiilor născuți din amândoi părinții români. Minoritarii și copiii născuți din căsătorii mixte au fost omiși, întrucât scopul nostru era — în prezent — să stabilim nivelul intelectual numai al copilului român din România. Deci am făcut măsurări la școlile primare No. 1, 2, 3, 4, 5, 7 și 22 și la grădinile de copii No. 4, 7 și 8. Au rămas nemăsurate — dintre școlile cu elevi români — numai școala primară No. 6 și grădina de copii No. 1 din Gai, cel mai depărtat cartier al Aradului.

Programa testărilor — pentru evitarea comunicărilor dela școală la școală — a fost întocmită așa că toate școlile apropiate au fost

rate în aceeași zi și toate clasele unei școli au fost măsurate în aceeași oră¹⁾. Intrucât situația topografică a școlilor românești din Arad este de așa fel că între diferitele grupări de școli este o distanță destul de mare, nu ne îndoim că pericolul comunicării interșcolare a fost evitat. De altfel, după ce într-o zi am făcut măsurătoarea la un anumit grup de școli, în ziua imediat următoare am trecut la grupul cel mai apropiat ș. a. m. d., așa că contactul interșcolar pe distanțe atât de mari și într'un interval de timp atât de scurt, ni se pare a fi fost exclus. De altă parte întreaga durată a testării n'a ținut decât 4 zile consecutive: 5, 6, 7 și 8 Maiu a. c. (Am mai făcut o măsurare și în ziua de 11 Maiu, la o grădiniță de copii dintr'un cartier despărțit de oraș prin linia căii ferate, dar rezultatele acestei măsurări — pentru motive pe cari le vom arăta mai jos — nu le-am luat în socoteală la stabilirea rezultatului general.)

Pentru a obține rezultate cât mai aproape de realitate, am luat și următoarele măsuri preventive: În fiecare clasă am plasat deodată numai atâția elevi, încât în fiecare bancă să fie numai câte unul. Apoi, elevul din banca primă eră așezat în capătul drept al băncii, pe când cel din banca următoare ședea la capătul stâng; și tot așa până la sfârșit. În chipul acesta, elevilor le era imposibil să vadă cum lucrează vecinul.

Testările, pe cât ne-a fost cu putință, le-am făcut numai în primele două ore de dimineața. Această dispoziție am socotit-o necesară pentru a putea avea măsura deplină a inteligenței copiilor atunci când ei sunt puși la lucru cu mintea neobosită. Am fost constrânși totuși să facem excepție cu școala complimentary No. 22. Intrucât în ziua aceea aveam de testat 3 școli apropiate, școala No. 22 am testat-o în ora a treia. Elevii acestei școli însă erau copii mari și înainte de testare li se îngăduise o recreație potrivită. Deasemeni la școala pr. No. 1 — din motive cari nu interesează aci — a trebuit să începem testarea la o oră cam târzie. Dar și aci testarea a fost precedată de o pauză lungă.

La grădinițele de copii am dat testele în două ședințe, despărțite prin câte o recreație de $\frac{1}{2}$ oră.

2. Cu toate pregătirile și măsurile de precauție, ne-am isbit totuși — mai ales la grădinițele de copii — de o mulțime de dificultăți, pe cari nu le prevăzusem decât în parte și pe cari nu le-am putut ori poate nu le-am știut înlătură. În orice caz experiența aceasta ne-a furnizat multe învăță-

¹⁾ Excepție am făcut cu școala pr. No. 7, ai cărei elevi fiind foarte numeroși am testat în 2 serii consecutive. Până când am măsurat seria I (fetele), seria II (băieții) au așteptat în curte. După ce am isprăvit cu seria I, aceasta a fost lăsată acasă; iar în locul ei, pe altă ușa, — evitându-se astfel orice contact între elevi — a intrat deodată seria II.

mente, utilizabile cu prilejul unor încercări viitoare. Credem că nu este inutil să arătăm aici o parte din greutățile pe care le-am întâlnit.

La cel dintâiu contact cu copiii mici, ne-am dat seamă că ei nu prea înțeleg instrucțiunile privitoare la rezolvirea diferitelor teste. Așa, de pildă, unul nu știa ce sunt pantalonii. Și când i-am arătat figura care înfățișă pantalonii, el a replicat că aceia sunt... „nădrași“. Deasemeni erau necunoscute unora cuvintele: mosorel, ulcică, ciască, fulgi, aeroplan, paltoc, chipiu, pătrat etc., apoi expresiile: „la fel“, „într'o anumită ordine“, „puncte libere“, „locuri libere“, „încap exact“, etc. Pentru fiecare din aceste cuvinte și expresiuni, copiii mici — mai ales cei dintr'un mediu social obscur — au sinonime, edevărat că incorecte, dar singurele inteligibile pentru ei. La testul VIII (labirintele), instrucțiunea „Trageți o linie cu creionul pe unde trebuie să meargă șoarecele... etc.“ unii copii au înțeles-o așa că trebuie să tragă o linie dreaptă. Pentru copiii mici „linie“ înseamnă linie dreaptă. Am găsit totuși și copii mici cari au rezolvit bine unele labirinte. Ne închipuim că dacă nu eră piedeca neînțelegerii (identificarea „liniei“ cu „linie dreaptă“), s'ar fi găsit poate mai mulți.

În fața acestei situații, ne-am pus întrebarea: Nu ar trebui oare ca la redarea instrucțiilor, să înlocuim cuvintele și expresiile neînțelese de copii prin acele întrebunțate de dânsii? Și încă: Pentru copiii mici, nu ar fi oare necesar să se dea un supliment de explicații, care să-i facă să înțeleagă pe deplin ce li se cere să lucreze la fiecare test?

Astfel, părerile ni s'au despărțit în două: Unii susțineau necesitatea introducerii acestor modificări, pe motivul că nereușita pricinuită de neînțelegera instrucțiilor nu poate fi atribuită pe drept lipsei de inteligență a copilului. Alții, dimpotrivă, cereau reproducerea rigidă, din cuvânt în cuvânt a instrucțiilor din broșură, întrucât acestea au fost doar încercate și verificate înainte de a fi tipărite și întrucât chiar și înțelegerea ori neînțelegera acestor instrucții în forma lor actuală, poate intra în calculul coeficientului intelectual.

Evident, în această nesiguranță aveam nevoie de o lămurire, pe care însă în toată testările nu o puteam cere și nici nu o puteam aștepta. Să știm cu siguranță decât dacă am fi întrerupt testarea. Ori, în cazul acesta nu am mai putea evita comunicările interșcolare. A trebuit deci să luăm noi înșine o hotărâre imediată, fie cum va fi. Și ne-am hotărât așa: La școlile primare să nu ne abatem dela „Instrucții“. La grădinile de copii însă să înlocuim termenii neînțeleși de subiecți, ca: „încap exact“ prin „încap tocmai bine“; „la fel“ prin „tocmai așa“; „ulcică“ prin „cană“, „cașă“ ori „bocal“; la nevoie chiar pantalonii să-i facem „nădrași“ (întrucât datorită cu prilejul testării nu ne propunem să-i învățăm pe copii a vorbi corect).

ai să le măsurăm inteligența), etc, Explicații suplimentare însă, să nu nici la grădinile de copii.

Pentru a obține oarecum o confirmare experimentală a hotărârii noastre am făcut și următoarea încercare: La o grădină de copii am despărțitiecții în două grupe. Unul dintre examinatori a reprodus „Instrucțiile“ cuvânt în cuvânt, iar celălalt le-a redat cu modificările menționate. Rezultatul a fost că toți subiecții grupului I — cu excepția unuia — au ieșit nivelul intelectual sub 4 ani, ceea ce, evident, este imposibil de admis. Subiecții grupului II au mai lucrat câte ceva, dar nici aceștia, în majoritatea cazurilor, n'au reușit să ajungă nici măcar la nivelul intelectual normal.

Acest rezultat uluitor ne-a făcut să ne întrebăm dacă nu cumva rezultata măsurării inteligenței la copii așa de mici este condiționată de o anumită abilitate accesibilă numai specialiștilor? Cu toate acestea ne-am continuat lucrul. Dar deși luasem o hotărâre comună, mai mult de ordin general, în privința „Instrucțiilor“, în practică și în amănunte orientarea hotărâtoare pentru fiecare examinator avea să rămână și mai departe tot numai pe socoteala tactului și simțului său practic individual. Rezultatele obținute și de aci înainte la măsurarea inteligenței copiilor mici, unele mai bune, unele mai slabe, în general nu puteau fi socotite ca reale.

În orice caz, pentru alte încercări viitoare ne-ar fi foarte binevenită o clarificare a competenței, care să ne scutiască de orice șovăire. Ar trebui adevărat să știm hotărât dacă „Instrucțiile“ trebuiesc urmate în sensul de a fi reproduse din cuvânt în cuvânt? Ori se admite înlocuirea termenilor dificili și chiar și un oarecare supliment de explicații, potrivite fiecărui test și fiecărei categorii de subiecți?

Dar nu numai dificultatea neînțelegerii instrucțiilor din partea copiilor a zădărnicit străduințele noastre de a măsura inteligența la elevii grădinițelor de copii. La aceasta au mai contribuit și alte cauze. Am băgat de seamă că copiii nu cunosc toate gravurile din caelul de teste, adică le sunt necunoscute obiectele ori ființele reprezentate prin acele gravuri. Așa, de ex., un copil — cu toate că eră copil de oraș — nu știa, nici după un supliment de explicații, să arate aeroplanul, Broasca țestoasă, majoritatea copiilor mici și chiar și unii dintre cei mari, ori nu știu deloc ce este, și o iau drept un fel de pasere. Iepurele are coadă, chiar și pentru unii dintre copiii inteligenți. Este explicabil, întrucât n'au avut prilejul să-l vadă de aproape. Pentru același motiv mulți copii nu cunosc liliacul. Pentru copiii de oameni săraci, cari mănâncă „cu mâna“, turculișa este un obiect foarte puțin cunoscut. Același lucru s'ar putea spune despre cravată. Etc.

O dificultate de altă natură este timiditatea excesivă a unor copii mici, evident slabi ca inteligență, dar totuși capabili să facă ceva mai mult decât

nimic. Ori, acești copii, — în fața unei pagini plină de gravuri peste le fug ochii, și mai ales din pricina rigidității examinatorului care, ca sornicul în mână, nu le dă voie să le priviască decât un timp foarte și măsurat, ba încă în acest timp le cere să și lucreze, — sfârșesc la repede prin a se descuraja și a nu mai lucra nimic. Unii chiar încep plângă, spunând că ei nu știu „să facă”. De aci înainte orice stăruință de prisos. În atari cazuri evident că nu se poate stabili măsura exactă a inteligenței copilului.

De multeori o mică neatenție, foarte frecventă la copiii mici, îi face să piardă firul instrucțiilor date de examinator și atunci ei ori nu mai lucrează, ori lucrează la întâmplare.

Inerția copilului încă își are partea sa de contribuție la nereușita testării. Sunt unii copii — mai ales între cei mici, — pe cari nu-i poți să faci să lucreze, bine-rău, dar să lucreze. Dacă stăruiești, se apucă de lucru însă peste o clipă iar se lasă. Tot inerția face pe unii să nu se mai descurce ce trebuie făcut, ci să însemneze la fel, până la sfârșitul testării ori chiar până la sfârșitul caetului, așa după cum au început la prima dată. În toate aceste cazuri rezultatul testării este îndoelnic și din el nu se poate trage concluzii exacte privind nivelul intelectual al copilului.

Din curiozitate, am cercetat mai de aproape un atare subiect: o fetiță de 7 ani și 5 luni, elevă în cl I primară, pe care scara de teste neverbale o arătase cu un nivel intelectual sub 4 ani (rezolvase 3 puncte). După încheierea și după nota din școală încă o știam drept o ființă foarte mică. Totuși, pentru siguranță, am măsurat-o și cu scara lui Binet. Și am constatat cu ușurință că are coeficientul intelectual 80. Este adevărat că și cu această scara o situă între subnormali, dar totuși nepotrivirea între cele 2 metode era prea mare. Cercetând, am aflat că fetița, în timpul testării cu scara neverbală, din pricina lipsei de locuri în bancă a fost pusă să lucreze pe un scaunel într'un colț cam ferit de privirile examinatorului. Ea, firesc, a profitat de faptul că nu poate fi observată și... n'a lucrat. Consecința a fost că i s'a atribuit un coeficient prea scăzut.

Cazuri similare, foarte posibil, se vor mai fi strecurat în școlile noastre, fără să fi putut fi descoperite. Pentru acest motiv, măsurarea inteligenței copiilor mici ar fi bine să se facă prin mai multe metode deosebite. Comparându-se rezultatele, se pot evita erorile.

Influența obiceiului la copiii mici, însoțită de unele din cauzele amintite până aci (neînțelegere, neatenție, inerție), încă ne-a stricat școlile de multe ori în mulțime de cazuri. În grădinițele de copii de multeori elevii sunt ocupați cu conturarea gravurilor (încunjurarea figurii cu creionul). Influența acestei metode de lucru a fost deosebit de dăunătoare și în cursul testării. Copiii, în loc să însușească

figurile cu o cruciuliță, ori altfel, așa cum li se cerea potrivit fiecărui test, se apucău, automatic, să le facă conturul. Acest fel de răspuns însă le răpește prea mult timp și astfel ei pierd câteva puncte la fiecare test. Rezultatul și în cazul acesta nu este cel adevărat.

Se mai întâmplă să piardă elevii puncte și altfel. Dacă greșesc ceva, se apucă să ștergă cu degetul. Ori, aceasta însemnează pierdere de timp și deci de puncte din test.

Alții pierd puncte așteptând, fiindcă din cauza neatenției de o clipă le-a scăpat indicația că trebuie să rezolve testul întreg, nu numai începutul ca la alte teste.

Am găsit și unele ciudățenii. Așa, de pildă, elevul cu cel mai mare coeficient intelectual dintre copiii examinați de noi în Arad, n'a rezolvit satisfăcător nici un labirint, lucru pe care l-au știut face copiii mediocri dela grădina de copii! Ce l-o fi împiedecat pe acest copil, care a știut rezolvi aproape toate punctele scării, să nu știe totuși labirintele?!

Cât privește cotarea rezultatelor, cea mai mare bătaie de cap ne-au dat o testele V și VI.

La testul V copilul trebuie să observe lipsurile la figuri și să le deseneze. Ori, unii nu le desenează, ci numai le indică prin câte o cruciuliță, ca și la testele precedente. Aceasta ar fi satisfăcător dacă copilul ar pune cruciulița tocmai în locul lipsei. Dar el de multe ori o pune în alt loc. Și atunci îți este imposibil să știi dacă această însemnare — contrară indicațiilor — este de atribuit prezenței ori lipsei inteligenții.

Acelaș lucru se întâmplă și la testul VI. Aici copiii are să critice absurdități. Dar șemnul prin care se indică absurditatea, se întâmplă adesea să nu fie făcut tocmai acolo unde trebuie, ci pe aproape. Alții însemnează mai mult decât trebuie. În ambele cazuri cotarea este foarte dificilă, dacă nu imposibilă.

O mică observare de natură practică: La testare elevii să întrebuințeze creon colorat, de preferință roșu, căci în cazul acesta semnele sunt mai vizibile decât dacă s'ar întrebuința creon negru.

II

Multe dificultăți ale testării arată că inteligența este ceva ce nu poate fi prins și fixat decât cu mare anevoință. Această constatare însă nu poate îndreptăți oprirea cercetărilor în direc-

șia aceasta, întrucât ele și până acum au dat rezultate pozitive netăgăduite. Singura concluzie ce se impune este aceea de a se perfecționa neconținut metodele și mai ades de a se însuși abilitatea necesară în aplicarea acestor metode.

Lipsa acestei abilități ne-a făcut poate și pe noi să nu putem înlătură toate piedicile de cari ne-am isbit. Din cauza aceasta, și poate și din altele, între rezultatele obținute de noi foarte multe sunt îndoelnice. Aceasta ni s'a întâmplat, precum am spus, mai ales în cazul copiilor mici. Am putea spune că — în cazul nostru — nesiguranța stă în raport invers proporțional cu etatea; sau mai bine, că siguranța crește cu etatea. Cu cât, adecă, copilul este mai mic, cu atât este mai greu să i găsești, exact, nivelul intelectual; și invers.

Se înțelege că rezultatele dubioase nu le-am luat în socoteală la stabilirea rezultatului general. Astfel a trebuit să omitem un număr însemnat de astfel de rezultate obținute în clasele inferioare ale școalelor primare, precum am omis în întregime pe toate cele obținute la grădinile de copii. Tablourile ce urmează înfățișează numai date în privința cărora nu aveam prea multe motive de îndoială. Bine înțeles, nici aceste date nu sunt ceva absolut sigur și definitiv, dar sunt totuși ceva aproximativ. Și aceasta — credem — este destul pentru început.

Am măsurat de tot în Arad 759 subiecți și anume: 61 la grădinile de copii și 698 la școlile primare. Măsurătorile dela grădinile de copii — cum am spus — le-am anulat pe toate. Dintre cele dela școlile primare am anulat 62, iar restul 636 le-am admis în calculul general.

Tablourile ce urmează cuprind aceste rezultate repartizate pe școli și apoi totalizate pe întreg orașul:

Școala primară Nr. 1.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepți	foarte deștepți	eminenți	
	0—22	23—49	50—69	70—79	80—89		90—109	110—119	120—129	
Băieți	—	—	2	4	9	27	11	11	12	76
Procente	—	—	2,63	5,27	11,84	35,53	14,47	14,47	15,79	100%
	19,74%					80,26%				

Școala primară Nr. 2.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepți	foarte deștepți	eminenți	
	0—22	23—49	50—69	70—79	80—89		90—109	110—119	120—129	
Fete	—	—	1	1	1	15	6	13	9	46
Procente	—	—	2,17	2,17	2,17	32,61	13,05	28,26	19,57	100%
	6,51%					93,49%				

Școala primară No. 3.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	—	6	7	9	12	6	2	1	43
Fete	—	1	7	2	11	14	4	2	—	41
TOTAL	—	1	13	9	20	26	10	4	1	84
Procente	—	1,19	15,48	10,71	23,81	30,95	11,91	4,76	1,19	100%
	51,19%					48,81%				

Școala primară No. 4.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	—	5	5	8	16	4	2	—	40
Fete	—	2	2	6	5	20	2	—	2	39
TOTAL	—	2	7	11	13	36	6	2	2	78
Procente	—	2,53	8,86	13,92	16,46	45,57	7,60	2,53	2,53	100%
	41,77%					58,23%				

Școala primară No. 5.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	—	6	6	9	17	5	3	—	46
Fete	—	—	2	5	8	17	5	1	—	38
TOTAL	—	—	8	11	17	34	10	4	—	84
Procente	—	—	9,52	13,09	20,24	40,48	11,91	4,76	—	100%
	42,85%					57,15%				

Școala primară No. 7.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	1	3	8	21	39	12	10	5	99
Fete	—	—	6	7	18	50	9	3	5	98
TOTAL	—	1	9	15	39	89	21	13	10	197
Procente	—	0,51	4,57	7,61	19,80	45,18	10,60	6,60	5,07	100%
	32,49%					67,51%				

Școala primară No. 22.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	—	—	4	7	22	4	—	—	
Fete	—	—	1	3	12	12	5	—	—	
TOTAL	—	—	1	7	19	34	9	—	—	
Procente	—	—	1,43	10,—	27,14	48,57	12,86	—	—	
	38,57%					61,43%				

Toate școlile împreună.

Sexul copiilor	Subnormali					Normali	Supranormali			TOTAL
	idioti	imbecili	moroni	mărginiți	proști		deștepti	foarte deștepti	eminenți	
Băieți	—	1	22	34	63	133	42	28	18	
Fete	—	3	19	24	55	128	31	19	16	
TOTAL	—	4	41	58	118	261	73	47	34	
Procente	—	0,63	6,45	9,12	18,55	41,04	11,48	7,39	5,34	
	34,75%					65,25%				

Dacă adunăm coeficiențele intelectuale ale tuturor elevilor unei școli și suma o împărțim prin numărul elevilor, avem coeficientul intelectual mijlociu al acelei școli; iar făcând acest lucru pentru orașul întreg, vom avea coeficientul intelectual mijlociu al elevilor din oraș. Tabloul ce urmează, arată rezultatele acestui calcul.

Coeficientul intelectual mijlociu.

Ș C O A L A							C. I. M. general
Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 7	Nr. 22	
109	115	90	91	92	98	95	97 $\frac{1}{2}$

Cel mai mare coeficient intelectual, dintre elevii examinați de noi, îl are elevul *Cantemir Rîșcuța*, dela școala primară Nr. 1: 176.

Paralelă între băieți și fete.

Băieți: subnormali 35,19%; normali și supranormali 64,81%; C. I. mijlociu: 98
 Fete: „ 34,24%; „ „ 65,76%; „ 97

Din aceste tablouri se poate vedea că dintre școlile primare în Arad, școlile Nr. 1 și Nr. 2 au elevii cei mai inteligenți, școala Nr. 7 ține mijlocul, iar școlile Nr. 3, Nr. 4, Nr. 5 și Nr. 22 au elevii cei mai puțin inteligenți. Dacă le-am așeză în ordinea indicată de coeficientul intelectual mijlociu al fiecărei școli, am avea în locul I școala Nr. 2, în locul II șc. Nr. 1, în locul III șc. Nr. 7, în locul IV șc. Nr. 22, în locul V șc. Nr. 5, în locul VI șc. Nr. 4 și în locul VII șc. Nr. 3.

Cine cunoaște situația dela Arad, nu poate tăgădui că aceste rezultate, obținute prin teste, se apropie mult de realitate. Elevii școlilor primare Nr. 1 și Nr. 2, situate în centrul orașului, în majoritatea cazurilor sunt copii de intelectuali, părinții acestor copii formând elita societății arădane. Cum se vede din tablouri, elevii normali și supranormali ai acestor școli întrec cu mult

procentul obișnuit de 75%, la școala Nr. 2 acest procent fi 93,49%, iar la școala Nr. 1. 80,26%, ceea ce dovedește caracter select al populației școlare dela cele 2 școli. Reținem faptul că populația din care se recrutează acești elevi, nu face parte — decât cu puține excepțiuni — din populația de baștină a Aradului. Întrucât așezarea ei la Arad este de dată recentă.

Școala Nr. 7, cu procentul normalilor și supranormalilor 67,51% (nu departe de cel firesc), își recrutează elevii, în cea mai mare parte, deasemeni dintr'o populație de curând venită în Arad: funcționari, ceferiști, muncitori, meșteșugari.

Mai rămân școlile Nr. 3, Nr. 4 și Nr. 22 din cartierul Pe neava și școala Nr. 5 din Șega*), situate în mijlocul unei populații autohtone, alcătuită din țărani, muncitori, cărăuși, birjari și puțini meșteșugari. Ori, tocmai elevii acestor școli au coeficientul intelectual cel mai scăzut. Normalii și supranormalii dau un procent mult inferior celui obișnuit: 48,81% la școala Nr. 3, 58,23% la Nr. 4 și 61,43% la Nr. 22 (cu cl. V—VI—VII). Dacă ar fi să dăm deplină crezare testelor, ar trebui să concludem că populația băstinașă românească a Aradului merge spre degenerare. De altfel nici nu se pot tăgădui unele simptome foarte îngrijorătoare: debilitate fizică excesivă, anemie, scrofuloză, tuberculoză și pe deasupra... *alcoholism* foarte răspândit.

Ne vine totuși par'că să ne îndoim și de veracitatea datelor testării. Prea e mare distanța între procentul normalilor și supranormalilor Arădani și între cel ce ar trebui să fie. Ce bine ar fi dacă și alte localități s'ar hotărî să-și caute coeficientul intelectual! Comparându-se datele obținute în diferite localități, s-ar putea înlătura multe erori și s'ar putea ști cu mai multă siguranță unde este adevărul.

*

Cât privește aplicabilitatea scării de teste cu care am lucrat noi, evident că nu putem avea pretenția de a da indicații. Totuși, dacă ni s'ar îngădui să tragem o concluzie din rezultatele, bune și rele, la cari am ajuns noi, atunci acea concluzie ar fi următoarea: Pentru copiii mai mari, dela 7 ani în sus, această scară — foarte acceptibilă, poate, de unele îndreptări — este un mijloc foarte practic pentru diagnosticarea inteligenței. Pentru copiii mai mici de 7 ani însă, merge foarte greu și obositor, iar rezultatele obținute

*) Suburbiul Gai — unde n'am făcut măsurători — este propriu zis o localitate atașată la Arad și destul de departe de oraș.

sunt indoelnice. Cauza pare a fi faptul că copilul mic este pus în fața unor probleme cari întrec cu mult puterile lui (întrucât aceste probleme se adresează și unui adult de 14 ani) și cari pentru aceasta îl descurajează. Ar fi poate mai practic dacă s'ar întocmi o scară deosebită numai pentru copiii sub 17 ani, care să le ceară o încordare intelectuală mai apropiată de puterile lor. Cine trece cu succes scara aceasta, poate fi supus și celeilalte, unde se va vedea apoi la ce nivel se oprește.

Dar, cum am spus, rezultatele obținute de noi, pe cari s'ar putea întemeia această concluzie, s'ar putea să fie greșite, poate din cauza lipsei noastre de abilitate în aplicarea testelor. Rămâne de văzut, cât temei se poate pune pe aceste rezultate.

I. Cădariu

Contribuțiuni la pedagogia românească.

Teodor Mariș,
profesor de pedagogie.

(Urmare)

1. a) Ce-i interesează pe băieții de 9 ani.

La întrebarea I: Care obiect de învățământ îți place mai mult și pentru ce?

Au răspuns 192 băieți=98,46% din numărul băieților anchețați: 59 preferă *Istoria* motivând: 30 că e frumoasă, 15 că e ușoară, iar 14 nu motivează; 39 preferă *Cetirea* motivând: 17 că e ușoară, 6 că este frumoasă, iar 16 n'au motivat; 32 preferă *Aritmetica*, 12 pentru că e ușoară, 11 pentru că e folositoare, 9 nu motivează; 17 preferă *Geografia*, 11 pentru că e ușoară, 5 pentru că e folositoare, 1 nu motivează; 17 preferă *Religia* motivând numai 15, că ne vorbește despre D-zeu; 6 preferă *Desemnul* motivând 3, că e frumos; 5 preferă *Cântul* motivând 4 că e frumos; 3 preferă *Științele naturale*, motivând 2 că sunt folositoare; 4 preferă *Gramatica* pentru că e folositoare; 3 preferă *Compunerea* pentru că e folositoare; 1 preferă, fără să motiveze, *Gimnastica*, 1 preferă, pentru că e ușoară, *Poezia*; 1 preferă fără motiv, *Lucru manual*; 3 preferă *Caligrafia*, dintre cari numai 2 motivează, zicând că e folositoare.

La întrebarea II: Care obiect de învățământ îți place puțin, ori nu-ți place de loc și pentru ce? Au răspuns 173 băieți=88,71%. 33 băieți s'au pronunțat împotriva *Aritmeticei*, motivând numai 26 că e grea; 27 împotriva *Științelor naturale*, din care trei cari numai 16 motivează, că sunt grele; 21 împotriva *Geografiei*, motivând 16 că e grea; 18 împotriva *Cetirii*, dar numai 7 motivează zicând că e grea; 16 împotriva *Gramaticii* pentru că e grea; 12 împotriva *Desemnului*, motivând numai 5 că e grea; 8 împotriva *Istoriei*, pentru că e grea, spun 6; 11 împotriva *Compunerii*, pentru că e grea; 6 împotriva *Lucrului manual*, din care trei cari 5 motivează, că e urât; 4 împotriva *Religiei*, motivând numai 2, că e grea; 5 împotriva *Memorizării*; 3 împotriva *Caligrafiei* și tot 3 împotriva *Cântului* pentru acelaș motiv că sunt urâte ambele; 2 împotriva *Gimnasticii*, pentru că e grea.

La întrebarea III: Ce citești mai bucuros?

Au răspuns 184 băieți=94,35%. Astfel: 91 citesc povești, 25 ziare, 21 poezii, 15 cărți religioase, 14 reviste, 6 manuale de școală, 4 nu citesc nimic, 2 lecturi istorice, 1 cărți bisericești, 1 cărți de știință, 4 au dat răspunsuri neclare.

La întrebarea IV: Cu ce îți place să te ocupi mai bucuros acasă? Au răspuns 183 băieți=93,84%: 36 cu îngrijirea vitelor, 21 tale lemne, 19 merg la prăvălie, 19 sapă în grădină, 15 citesc, 13 supraveghează curățenia, 12 aduc apă, 9 aduc lemne, 8 se joacă, 5 merg la câmp, 3 spală vasele, 2 cântă la vioară, 1 ajută tatălui lor în birou, 4 ajută la bucătărie, 1 ajută la faur, 1 face cojoace, 1 pregătește mâncări, 1 se plimbă, 1 socotește, 1 face lucru manual, 1 îngrijește de copii (frați mici), 1 se duce la poștă, 1 macină cafea, 1 pescuește, 1 desfăcă porumb, 1 desemnează, 1 cară nisip, 1 se roagă, 1 se joacă cu jucării.

La întrebarea V: Cu ce nu-ți place să te ocupi bucuros acasă? Au răspuns toți băieții. 28 nu se ocupă bucuros cu îngrijirea vitelor, 2 nu merg la prăvălie, 20 nu întrețin curățenia, 11 nu aduc apă, 15 nu aduc lemne, 8 nu lucrează în grădină, 7 nu lucrează în câmp, 7 nu învață, 7 nu lucrează bucuros lucrând de pe lângă casă, 7 nu se joacă, 2 nu mănâncă bucuros, 2 nu lucrează bucuros în bucătărie, 2 nu aduc lapte, 2 nu învață bucuros limbi, 1 nu îngrijește de frați, 1 nu se bate, 1 nu vrea să fie ucenic, 1 nu merge la școală, 1 nu îngrijește porumbul, 1 nu doarme.

La întrebarea VI: Cu ce ți-ar plăcea să te ocupi mai bine acasă? Au răspuns 166=85,13%. 53 băieți s'ar jucă, 25 ar învăța, 19 s'ar ocupa cu diferite meserii, 12 ar lucra în grădină, 11 s'ar plimbă, 10 ar îngriji de vite, 9 ar lucra la câmp, 6 ar face spor, 4 cu lucrări militare, 3 ar tăia lemne, 2 ar deșemna, ar pregăti mâncări, 2 ar merge la prăvălie, 2 ar lucra în casă, 2 ar cântă, 2 ar face comerț.

La întrebarea VII: Cu ce îți place sau de-a ce îți place să te joci? Au răspuns 188 băieți=96,41%. Cu mingea 69, de-a mătă cu șoarecele 23, de-a caii 15, foot-bal 11, de-a soldații 8, de-a ascunsele 5, de-a casa 5, de-a școala 5, cu automobilul 4, cu căruța 4, cu jucării 3, cu copiii 3, cu bicicleta 3, cu zăpadă 3, cu smeul 2, de-a trenul 2, cu briceagul 2, de-a baba oarbă 2, cu arcul 2, de-a albi și negrii 2, cu batista 1, de-a prinsele 1, cu aeroplanul 1, de-a mielul cu lupul 1, de-a călătorii 1, de-a puii 1, cu nasturi 1, de-a prăvălia 1, de-a uliul 1, cu roata 1, cu cioara 1, cu focul 1, cu petricele 1, hora 1.

La întrebarea VIII: Ce ai vrea să fii?

Au răspuns 188 băieți=96,41%. Vor să fie: meseriași 72, ofițeri 27, funcționari 16, ingineri 14, medici 14, plugari 13, comercianți 12, învățători 12, preoți 6, muzicanți 3, avocați 2, artist 1, judecător 1, astronom 1, rege 1.

La întrebarea IX: Cu cine ai vrea să te asemeni și pentru ce?

Au răspuns 184 băieți=94,37%: 59 cu tata, 19 pentru că e bun, 17 pentru că e harnic, ceilalți n'au motivat; 42 cu mama, 18 pentru că e bună, 5 pentru că e frumoasă, 2 pentru că-i îngrijește, restul nu motivează; 18 cu colegii, numai 15 motivează, respective precizează: cu cei buni; 15 cu Regele Mihai; 7 cu fratele, pentru că e frumos; 6 cu Mihailescu Viteazul, 6 cu Ștefan cel Mare, 5 cu oamenii harnici, 4 cu învățătoarea, pentru că e frumoasă; 3 cu bunica pentru că e bună; 3 cu sora pentru că e bună; 2 cu unchiul pentru că e muzicant; 2 cu învățătorul; 1 cu Dl. Goldiș, 1 cu Dl. Iuliu Maniu, 1 cu notarul, 1 cu astronomii, 1 cu vărul, 1 cu mătușa, 1 cu Gruia lui Novac, 1 cu Ofițeri, 1 cu Pipăruș P., 1 cu preotul.

La întrebarea X: Cu cine nu ai vrea să te asemeni și pentru ce?

Au răspuns 168 băieți=86,15% pronunțându-se astfel: 61 cu școlarii răi; 29 cu oamenii răi; 9 cu fratele, pentru că e rău; 14 cu tata pentru că e rău; 8 cu unchiul pentru că e rău; 7 cu bunica, 4 pentru că e bătrână, 2 pentru că e rea, 1 nu motivează;

7 cu sora pentru că e rea; 9 cu țiganii, pentru că sunt răi; 10 cu mama, 4 pentru că e rea, 2 pentru că e urâtă, iar 4 nu motivează; 3 cu streinii, pentru că sunt răi; 2 cu învățătoarea pentru că e rea; 3 cu Matei Basarab; 1 cu Vlad Țepeș, 1 cu duhul rău.

Constatări și precizări:

Prima constatare ce trebuie s'o fac este că motivările răspunsurilor dela întrebarea I și II sunt prea monotone. Le plac anumite materii pentru că sunt ușoare, frumoase și folositoare. Nu le plac pentru că sunt grele. Adevărat, că interesul ne face să ne placă lucrurile mai ușoare și mai frumoase; iar prin faptul că le plac ceva pentru folos sunt semnele prevederii. Lipsa de interes ne face grele și lucrurile ușoare. Monotonia se referă la formă, care e mai puțin variată decât cea a anilor precedenți.

Cele mai plăcute obiecte de învățământ pentru băieții de 9 ani în ordinea preferinții sunt: Istoria, Citirea, Religia, Cântarea. Cele mai puțin preferate sunt: Științele naturale, Geografia, Gramatica, Desemnul, Compunerea, L manual, Memorizarea, Caligrafia și Gimnastica.

Referitor la Aritmetică se menține și la 9 ani raportul constatat la anii precedenți 32 pro și 33 contra. Dexteritățile și la această etate sunt foarte puțin preferate.

Dintre genurile literare și la această etate povestea este cea mai plăcută. Cred că și gazetele — cari au putut fi confundate de ei cu revistele pentru copii — sunt plăcute pentru poveștile copilărești ce conțin.

Dintre lucrările cari li se impun acasă cele mai preferate, în ordinea preferinței sunt: îngrijirea vitelor, tăiatul de lemne, lucrările în grădină, cititul, spălatul vaselor, ajutorul dat părinților. Cele mai puțin preferate sunt: să meargă la prăvălie, să aducă apă, să aducă lemne, să lucreze la câmp.

Față de celelalte lucrări ce li se dau acasă, numărul celor cari le preferă este egal sau aproape egal cu al celor cari nu le preferă.

Jocul le place și acum. Se preocupă și de viitoarea lor profesie. O mare parte dintre ei doresc să fie meseriași. Toți preferă virtuțile și se feresc de a fi ca cei cu diferite vicii. Se feresc chiar și de micile greșeli ale conșcolarilor lor neglijenți.

b) Ce le interesează pe fetele de 9 ani?

La întrebarea I: Care obiect de învățământ îți place mai mult și pentru ce?

Au răspuns 151 de fete ceceace reprezintă 98,05%. 40 au preferat *Istoria*, 20 pentru că e frumoasă, 10 pentru că e ușoară, iar 10 n'au motivat; 32 preferă *Cetirea*, 19 pentru că e ușoară, 10 pentru că e folositoare, 3 nu motivează; 30 preferă *Religia*, pentru că vorbește despre Dumnezeu; 21 *Aritmetica*, 10 pentru că e ușoară, 4 pentru că e folositoare; 10 preferă *Geografia*; 4 *Gramatica*, 3 pentru că e ușoară, a patra nu motivează; 3 preferă *Științele naturale*; 2 *Cântarea*, pentru că e frumoasă; 3 preferă *Lucrul manual*, pentru că e frumos spun 2, iar al treilea nu motivează; 2 *Memorizarea*, pentru că e frumoasă; 2 *Desemnul*; 1 *Gimnastica*, pentru că e frumoasă și 1 *Caligrafia*.

La întrebarea II: Care obiect de învățământ îți place mai puțin, ori nu-ți place deloc și pentru ce? Au răspuns 130 fete = 83,76%: 27 împotriva *Aritmeticii*, motivând numai 23, că e grea; 27 împotriva *Științelor naturale*, pentru că sunt grele; 19 împotriva *Geografiei*, motivând că e grea 15 fete; împotriva *Istoria* 16 pentru că e grea, motivează 13; împotriva *Gramaticii* 14 pentru că e grea; 13 împotriva *Citirei*, pentru că e grea, motivează 6; împotriva *Caligrafiei* 6, dar numai 2 motivează că e urâtă; 5 împotriva *Religiei*, dintre cari 2 motivează că e grea; 4 împotriva *Desemnului* pentru că e urât motivează 3; împotriva *Memorizării* 3, pentru că e grea; 2 împotriva *Gimnasticii*, pentru că e nefolositoare; 2 împotriva *Lucrului manual*, pentru că e greu; 2 împotriva *Cântului*, pentru că e greu; 1 împotriva *Jocului*.

La întrebarea III: Ce citești mai bucuos?

Au răspuns 137 fete = 88,96%: 68 citesc povești, 20 rugăciuni, 17 gazete, 16 poezii, 4 lecturi istorice, 2 legende, 2 călătorii, 2 lecturi de conținut igienic (curățenie), 1 cântece, 1 ghicitori, 1 despre stele. Restul n'au dat răspunsuri precise.

La întrebarea IV: Cu ce îți place să te ocupi mai bucuos acasă? Au răspuns 154 fete = 100%: 34 mai bucuos mătură, 15 fac lucru de mână, 14 cos, 13 vând în prăvălie, 11 fac curățenie, 11 lucrează în grădină, 8 spală vasele, 7 gospodărie, 5 spală rufele, 5 citesc, 5 tale lemne, 3 îngrijesc de vite, 3 culeg flori, 2 fac dantelă, 2 desemnează, 3 ajută la mama, 2 se plimbă,

2 fac masa, 2 fac prăjituri, 2 aduc apă, 1 păpușă, 1 lucrează câmp, 1 toarce, 1 pregătește mâncare, 1 scrie.

La întrebarea V: Cu ce nu-ți place să te ocupi acasă? Au răspuns 151 fete=98,05%: 23 nu mătură bucuros, 22 nu spală vasele, 17 nu merg la prăvălie, 12 nu lucrează în grădină, 9 spală rufele, 7 nu taie lemne, 7 nu îngrijesc animalele, 6 nu duc apă, 5 nu se gătesc, 6 nu se joacă, 5 nu torc, 4 nu văd, 3 nu lucră bucuros mult, ori ce lucru ar fi, 3 nu fac lucru de mână, 3 nu cos, 3 nu spală hainele, 3 nu îngrijesc porcii, 2 se plimbă, 2 nu fac focul, 1 nu șede, 1 nu doarme, 1 nu merge la cofetărie, 1 nu merge bucuros de acasă, 1 nu-i place gospodăria, 1 nu curăță cartofi, 1 nu cântă la vioară, 1 nu duce noiu, 1 nu desemnează, 1 nu cântă.

La întrebarea VI: Cu ce te-ai ocupa mai bucuros acasă dacă s'ar putea? Au răspuns 141 fete=91,55%: 25 s'ar joacă, 21 ar face lucru de mână, 10 ar învăța, 9 ar coase, 13 ar cânta, 12 ar lucră în grădină, 5 ar spală vasele, 4 ar curăți, 4 ar pregăti mâncările, 4 ar tăia lemne, 2 ar munci pe lângă casă, 2 ar văd, 4 ar scrie, 2 ar spală hainele, 2 ar confecționa haine pe tru păpuși, 2 ar desemnă, 2 ar lucră în gospodărie, 2 s'ar curăța, 2 ar cântă, 2 ar merge la piață, 2 sport, 2 ar lucră în vie, 2 ar lucră la câmp, 2 ar merge la școală, 2 ar calculă

La întrebarea VII: Cu ce îți place sau de-a ce îți place să te joci? Au răspuns 154 de fete=100%: 69 cu mingea, 36 cu păpușa, 12 de-a școala, 6 de-a pisica, 6 de-a baba oarbă, 4 de-a învățătorul, 3 cu petricele, 2 cu căruțul, 2 de-a prinsele, 2 „după mine”, 2 de-a surorile, 2 de-a ascunsele, 1 „tai mălăin”, 1 de-a măgărușu, 1 de-a teatru, 1 joc social, 1 de-a lupul, 1 cercul, 1 dansuri naționale, 1 de-a soldații.

La întrebarea VIII: Ce ai vrea să fii?

Au răspuns 141 de fete=91,55% astfel: 41 vor să fie învățătoare, 27 profesoare, 26 croitorese, 15 doctoarițe, 11 plugi, 3 funcționare, 3 modiste, 3 băcan, 2 actriță, 2 avocat, 1 coreasă, 1 gospodină, 1 dansatoare, 1 regină, 1 pianistă, 1 cistă, 1 militar, 1 pălărier.

La întrebarea IX: Cu cine ai vrea să te asemeni și de ce? Au răspuns 154 fete=97,40%: 62 cu mama, 43 pentru că e bună, 19 pentru că e frumoasă; 22 cu colegele, 14 cu tata pentru că e bun; 13 cu domnișoara, 8 cu mătușa pentru că e bună, 6 cu sora pentru că e bună, 4 cu Edison pentru că e deștept

cu Regina Maria pentrucă e frumoasă, 2 cu păpușa, 2 cu Brătianu pentrucă e deștept, 2 cu Ștefan cel Mare pentrucă e viteaz, 1 cu Prinipeca Elena, 1 cu bunicul pentrucă e bun, 1 cu plugarul pentrucă e harnic, 1 cu copiii buni, 1 cu unchiul pentrucă e bun, 1 cu Mihaiu Viteazul, 1 cu verișoara pentrucă e bună, 1 cu Regele pentrucă e frumos, 1 cu avocat pentrucă e deștept, 1 cu acrită, 1 cu mama lui Ștefan cel Mare, 1 cu David, 1 cu iratele.

La întrebarea X: Cu cine nu ai vrea să te asemeni și pentruce?

Au răspuns 146 fete=95,80%: 39 cu colegele rele, 16 cu copiii răi, 9 cu sora pentrucă e rea, 8 cu fratele pentrucă e rău, 8 cu țiganii pentrucă sunt urâți, 7 cu școlărițele leneșe, 7 cu unchiul pentrucă e rău, 7 cu tâlharii pentrucă fac rău, 5 cu bunica pentrucă e rea, 5 cu tata pentrucă le bate, 4 cu oamenii murdari, 5 cu străinii pentrucă sunt răi, 3 cu vecina pentrucă e rea, 2 cu mama pentrucă le ceartă, 2 cu fetele rele, 2 cu mătușa pentrucă le bate, 2 cu copli mincinoși, 2 cu oamenii răi, 2 cu verișoara pentrucă e rea, 2 cu servitorii pentrucă sunt răi, 2 cu „mama pădurii” pentrucă e urită, 2 cu Vlad Țepeș pentrucă a fost rău, 1 cu învățătorul, 1 cu proștii, 1 cu cerșitorii.

Constatări și precizări:

Cel mai plăcut obiect de învățământ pentru fetele de 9 ani este *Istoria*. Celelalte obiecte plăcute sunt în ordinea de preferință următoarele: Citirea, Religia, Cânt, Lucrul manual. Cel mai puțin preferat: *Științele naturale*. Alte materii puțin preferate sunt în ordinea preferinței următoarele: Geografia, Gramatica, Caligrafia, Desemnul, Memorizarea, Gimnastica. Primul caz unde am auzit că o fetiță urăște jocul. Nu-i place să se joace pentrucă, dacă se joacă nu învătă bine lecțiile. Fetița respectivă este dintr'o familie de muncitor, cu tendințe de a se ridică la o stare socială mai bună. Se observă aceasta din celelalte mărturisiri ale ei în legătură cu chestionarul nostru: Dintre studii iubește Religia și Aritmetica, citește cărți de rugăciuni. Dintre lucrările de acasă bănsa se ocupă numai cu cusutul (lucru de mână). Dacă s'ar putea, ea s'ar ocupă exclusiv cu învățătura. Voește să fie profesoară. Ca ideal are pe mamă-sa. Nu voește să se asemene cu copiii cei răi. Toate mărturisirile par a fi artificiale și făcute cu grijire, ca să scoată în evidență tendința de a trece din clasa socială actuală, care tendință este mai mult impusă din afară, de către cei de acasă. La întrebarea VII referitor la jocul preferat

răspunde: „Mă joc pentru ca să mă înveselesc“. Fetița cercetată este o școală de fete din Arad.

Cercul lecturii s'a mărit binișor. Le interesează lectura literară, descrierile de călătorii, ba chiar și lectura științifică (de la pre stele). Cel mai plăcut din lucrările impuse acasă, este turatul; îl preferă 28,57% din numărul fetelor chestionate; tot el este și cel mai neplăcut, 15,23%, nu-l preferă. La întrebarea V este al doilea caz, când o fetiță nu se joacă bucuros, mai bucuros ajută pe mama. Nu este aceeaș căreia nu i-a plăcut jocul, când a răspuns la întrebarea II. E fată de funcționar. Semne e fetiță bună. Iubește pe mamă-sa dovedind aceasta prin fapte. Răspunzând la întrebarea IV, dintre lucrările ce îi impun acasă îi plac acelea prin cari ajută pe mama sa.

În ce privește răspunsul dat la întrebarea a VI referitor lucrul ce l-ar săvârși ele acasă dacă s'ar putea, 21 adică 14,86% au mărturisit că mai bucuros ar face „lucru de mână“. Acesta ar fi lucrul cel mai preferat, dintre toate lucrările de care s'ar ocupa ele bucuros acasă, dacă ar fi lăsate în voia lor. Să constat, că tot la această întrebare 25 de fete adică 17,07% au răspuns că mai bucuros s'ar jucă. Fetelor li s'a atras atenția înainte de a răspunde la întrebarea VI, că aici să nu se gândească la joc, deoarece de joc se va ocupa o altă întrebare. Dacă cu toate acestea am primit rezultatul amintit, putem spune că a fost rău înțeleasă întrebarea, eventual că s'au oprit lămuririle necesare, dar e admisibil și aceea, că fetele cu toate lămuririle date, au fost sincere, când cele mai multe au mărturisit, că mai bucuros s'ar jucă. Iar dacă e adevărat „că jocul și munca sunt capetele aceleiași linii de evoluție a copilului, și luție, care urmează gradat dela joc la muncă, trecând prin multe faze“¹⁾ și dacă admitem și teoria lui Gross asupra evoluției, conform căreia jocul ar fi un exercițiu pregătitor pentru viață, atunci răspunsul fetelor noastre este corect. Cel mai plăcut joc pentru fetele de 9 ani este jocul cu mingea și cu pușa. Și fetița, care a răspuns la întrebarea V că nu-i plăc se joace, la întrebarea VII mărturisește, că dintre jocuri cel mai plăcut îi este jocul cu mingea. Profesiunea cea mai plăcută cea de învățătoare. Idealul lor este mama. Urăsc și ele să muncească și e rău și urât.

¹⁾ D. Theodosiu: Pedagogie pag. 86.

b. Variația interesului copiilor de 9 ani în cele mai proprii expresii și manifestări ale lui¹⁾.

b) Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani, față de materiile de învățământ.

(Intrebarea I.)

Materia de învățământ.	Preferința în %	
	Băieți	Fete
Religie	8,84	19,86
Cetire	20,28	21,18
Memorizare	0,52	—
Compunere	1,56	1,32
Gramatică	2,08	2,65
Aritmetică	20,28	14,90
Istorie	30,68	26,48
Geografie	8,84	66,20
Științele naturale	1,56	1,99
Desemn	3,12	1,32
Caligrafie	1,56	0,66
Gimnastică	0,52	0,66
Lucrul manual	0,52	1,98
Cântarea	2,60	1,98

Interesul cel mare manifestat până aci față de citire atât de băieți cât și de fete, a scăzut simțitor la 9 ani. Dar și la această vârstă este aproape egal la cele două sexe 20,28% la fete și 18% la băieți. La această vârstă interesul copiilor este alimentat de Istorie și Geografie. La fete proporția interesului pentru Geografie întrece chiar proporția de până aci pentru citire. Băieții au interes pentru Geografie în proporția de 66,20%; băieții însă numai în proporție de 8,84%. În schimb băieții măresc mare interes pentru Istorie 30,68%, față de care și interesul fetelor este destul de apreciabil 26,48%.

Raportul între interesul față de Religie al băieților și al fetelor se menține. Fetele se interesează de Religie în proporție de

¹⁾ Vezi Școala Vremii No. 4—1931 pag. 5.

19,86%, până când băieții numai în proporție de 8,84%. Ca punerea este pentru ambele sexe una dintre materiile care bucură mai puțin de atenția copiilor.

Față de aritmetică interesul celor două sexe este destul de remarcabil, la băieți 20,28%, iar la fete 14,90%. Pentru științele naturale interesul băieților cu al fetelor este aproape egal, dar în proporție foarte mică 1,56% la băieți și 1,99% la fete.

Nici la această vârstă n'a crescut interesul pentru desen și muzică. Mai mare interes se manifestă din partea băieților pentru desen. Cânt 2,60% și pentru Desen 3,12. Fetele au mai mare interes pentru Muzică (1,98%) decât băieții. Interesul pentru Gimnastică al celor două sexe este aproape egal, dar foarte scăzut: 0,32% la băieți și 0,66% la fete.

b) Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani, față de lectură.

Intrebarea III.

Lectura	Preferința în %	
	Băieți	Fete
Povești	49,41	49,50
Poezii	11,40	11,64
Ziare	13,57	12,37
Cărți sfinte	8,14	15,56
Reviste	7,60	—
Lecturi istorice	1,08	4,35
Cărți de știință	0,54	0,72
Descrieri de călătorii	1,45	—

Ambele sexe se interesează în mai mare măsură de poezii și ziare. Se menține aproape în măsură egală interesul celor două sexe față de poezii și ziare. Mai mare deosebire prezintă interesul pentru lectura cărților sfinte, care la fete este 15,56%, iar la băieți 8,14%. Cercul de lectură al băieților este mai larg ca interesul pentru revistele și descrierile de călătorii, față de cari fetele nu prezintă interes de loc. Lecturile istorice le plac însă în mai mare măsură fetelor decât băieților.

c) *Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani față de diferitele lucrări, ce ar săvârși ei acasă, dacă ar fi liberi.*

Intrebarea VI.

Lucrarea	Preferința în %	
	Băieți	Fete
Lucrări de casă	—	14,84
Grădinarit	7,22	8,49
Plugărit (lucrări la câmp)	5,41	—
Comerț	1,20	—
Pasivitate	—	2,82
Meserii (l. de mână)	11,43	22,64
Studiul	15,05	7,08
Ingr. vitelor	6,02	—
Plimbări	6,62	—
Bucătărie	1,20	2,83

Interesul față de lucrările de acasă preferate de copii la 9 ani prezintă mai multă viață, pentru că se referă la activitate, care satisface atât interesul psihologic cât și cel biologic al copiilor. Cel mai mare interes este mărturisit de fete și încă față de comerțul în proporție de 22,64%. Băieții de asemenea manifestă interes destul de apreciabil pentru meserii, în proporție de 11,43%, în fel cu interesul mărturisit de fete față de lucrările de casă pentru care, la această vârstă, băieții nu manifestă nici un interes. Cel mai mare interes al băieților este îndreptat spre studiu în proporție de 15,05%, față de care fetele se interesează numai în proporție de 7,08%. Lucrul în grădină este aproape la fel de preferat din partea celor două sexe. Plugăritul și îngrijirea vitelor, la această vârstă, prezintă interes numai pentru băieți. În schimb dorința de a lucra fără muncă o nutresc numai fetele în proporție de 2,82%. Pentru activități asemănătoare cu această dorință a fetelor avem la băieți interesul pentru plimbări, mărturisit în proporție destul de respectabilă 6,62%. Lucrările de bucătărie interesează ambele sexe, pe care în proporție de 2,83%, iar pe băieți în proporție de 1,20%. Comerțul nici până la această vârstă nu preocupă interesul co-

piilor noștri: 1,20% este totalul celor pe cari îi interesează tre băieți. Intre fete nici una nu este preocupată de atari intere

d) *Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani față de jocuri și jucării.*

Intrebarea VII.

Jocuri și jucării	Preferință în %	
	Băieți	Fete
Cu mingea	36,70	44,78
„ dif. jucării	15,84	—
De-a prinsele	0,53	1,29
„ caii	7,98	—
„ soldații	4,25	0,64
„ ascunsele	2,66	1,29
Cu păpușa	—	13,36
De-a baba oarbă	1,06	3,89
În cerc	—	0,64
De-a școala	2,66	7,78
De-a mâța cu șoarecele	12,25	3,89
Sport (football)	5,85	—
Mielul și lupul	0,53	—
Jocuri sociale	—	4,42

Cel mai plăcut joc, pentru ambele sexe, este jocul cu mingea. Băieții mai au apoi preferință în proporție de 15,84% de jocul cu diferite jucării, care pe fete nu le interesează. Intre jocuri față de cari interesul copiilor este viu manifestat sunt pentru băieți „de-a mâța cu șoarecele“ 12,25%, iar pentru fete jocul cu păpușa 13,36%. Apoi în proporție egală se interesează băieții de jocul „de-a caii“ iar fetele de jocul „de-a școala“. Băieții de jocul „de-a școala“ prezintă interes abia în proporție de 2,66%, iar fetele nu se interesează de loc de jocul „de-a caii“. În măsura în care băieții se interesează de jocul „de-a soldații“, în aceia măsură se interesează fetele de jocul „de-a baba oarbă“. Dar aceasta se potrivește și invers: în măsura în care fetele se interesează de jocul „de-a soldații“, în aceia măsură

interesează băieții de jocul „de-a baba oarbă”. Jocul „de-a prinsele” și „de-ascunsele” sunt comune ambelor sexe manifestatând față de ele interes în proporție aproape egală. Jocurile sociale sunt în mai mare măsură preferate de fete. Jocul „în cerc” atât de felurit, rămâne deocamdată numai predilecția fetelor.

e) *Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani, față de viitoarea lor profesiune.*

Intrebarea VIII:

Profesiunea	Preferința în %	
	Băieți	Fete
Doctor	7,44	10,62
Ofițer	14,36	—
Inginer	7,44	—
Comerciant	6,38	2,12
Preot	3,18	—
Invățător	6,38	21,02
Artist	2,03	—
Meseriaș	38,30	21,93
Profesor	—	19,11
Advocat	1,06	1,41
Gospodar	6,91	7,79
Dansatoare	—	0,70
Oficinanți	8,51	2,12
Pianistă	—	0,70
Judecător	0,53	—
Astronom	0,53	—

Fenomen îmbucurător putem considera faptul că la această vârstă interesul, în cea mai mare măsură, atât la băieți cât și la fete, îl vedem mărturisit pentru meserii. Băieții în proporție de 38,30%, iar fetele 21,93%. Referitor la cariera didactică se menține raportul vârstei precedente, fetele se interesează față de cariera învățătoarească în proporție de 21,02%, în schimb băieții numai în proporție de 6,38%; iar față de cariera de profesor fetele se interesează în proporție de 19,11%, băieții însă nici la această vârstă nu se interesează de profesorat.

Pentru cariera de doctor mărturisesc interes ambele sexe fetele în proporție mai mare decât băieții. Cariera militară — artiști — este a doua în ordinea preferinței la băieți. Interesul pentru preoție a scăzut ceva față de ce era la 8 ani.

Ingineria este încă numai dorința băieților.

Comerțul interesează ambele sexe, dar în proporție redusă de scăzută, în special la fete. Artă ca profesiune este menționată numai de băieți, dar în proporție redusă. Tot în proporție redusă se manifestă și interesul pentru avocatură, dar la ambele sexe. Gospodăria este dorită atât de băieți cât și de fete, în proporție aproape egală. Fetele își mențin și la această etate interesul pentru dansatoare și pianistă. Băieții preferă profesiunea de funcționar în mai mare măsură decât fetele. Cele mai puțin preferate carieri, și numai pentru băieți, sunt cariera de judecător și astronom.

f) Variația interesului băieților și fetelor de 9 ani față de idealul lor (persoanele cu cari vor să se asemene).

Intrebarea IX.

Persoanele cu cari vor să se asemene	Preferință în %	
	Băieți	Fete
Mama	26,18	41,29
Tata	32,07	9,32
Sora	1,62	3,99
Fratele	3,80	0,66
Coșcolari	9,78	14,56
Văr	0,54	0,66
Mătușă	0,54	5,22
Edinson	2,66	—
Învățători, Prof.	3,24	8,64
Bunica	1,62	0,66
Oameni virtuoși	2,71	—
Bogătași	0,54	—
Unchi	1,08	0,66
Bărbați de stat	2,19	—
Eroii neamului	6,48	1,99

idealul fetelor în măsură mai mare îl formează: mama 29%, conșcolarii 14,56% și învățătorii respective profesorii 6,64%; iar a băieților: tata 32,07%, mama 26,18%, conșcolarii 17,78% și eroii neamului 6,48. Prin urmare pentru ambele sexe izvor al idealului, în mai mare măsură, este familia și școala. Pentru fete școala formează acest izvor al idealului în proporție destul de mare, atât în ce privesc conșcolarii, considerați ca ideal, cât și personalul didactic; până când pentru băieți numai conșcolarii, în măsură mai mare. Învățătorii respective profesorii ca ideal rămân în urma conșcolariilor, 3,24% față de 9,78%, cari vor să se asemene cu conșcolarii lor. În schimb băieții își extind aspirațiile lor pentru ideal și asupra eroilor neamului, desigur cari au luat cunoștință în cursul studiilor făcute până la această vârstă.

Tata este considerat ca ideal și de fete, dar numai în proporție de 9,32%, care proporție în raport cu mama ca ideal al băieților este disparent.

Băieții își mi caută idealul lor și printre oamenii virtuoși și călăuzi de stat, până când fetele nu. Ele văd în mama lor întrupate toate virtuțile la cari pot ele aspira.

Celelalte persoane cu cari vor să se asemene copiii la 9 ani, sunt diferiți membri ai familiei: frați, rude, etc., față de cari preferința celor două sexe nu prezintă deosebiri mai mari, decât într'un singur caz, față de mătușă, care pentru fete formează ideal în proporție de 5,22%, pe când pentru băieți numai în proporție de 0,54%.

(Va urma)

Alegerea manualelor didactice.

Printre preocupările de începutul anului școlar ale dascălului, greșit alegerea manualelor didactice trebuie să fie una dintre cele mai importante. Bineînțeles, *talentul și zelul dascălului* sunt condițiile principale dela cari atârână în cea mai mare parte reușita învățământului. Totuși, *o carte bună este o unealtă prețioasă în mâna unui dascăl bun*. Deasemeni o carte rea este o piedecă prețioasă, care poate și zădarnici o bună parte din străduințele lui mai iscusit și mai zelos dascăl. Pentru acest motiv, acum,

la începutul anului școlar, credem necesar să atragem deosebită atențiune a colegilor noștri asupra acestei chestiuni. Dela felul cum ea va fi rezolvată, depinde în mod simțitor succesul unui an de muncă școlară.

Discutarea acestei probleme ni se pare cu atât mai necesară, cu cât lucrurile nu se petrec cum ar trebui. Este știut că din vânzarea cărților de școală se realizează câștiguri însemnate. Împotriva acestui lucru nu avem nimic de spus, întrucât este drept ca cine muncește să beneficieze de prețul muncii sale. Ceeace nu se poate admite însă, este faptul de a se lua plată mare pentru muncă proastă, ori chiar fără nici un fel de muncă. Afară de autorii de cărți didactice bine intenționați, mai sunt o seamă de autori cari și-au scris cărțile nu de dragul perfecționării manualului didactic, întrucât nici nu se pricep la această treabă, ci numai din pofta de câștig. Cum însă marfa proastă nici chiar pe piețele noastre nu prea găsește mușterii, numiți autori — prudenți — și-au căutat din vreme tovarăși la câștig prin intermediu unor persoane oficiale ori neoficiale, a căror influență putea să le asigure desfăcerea cărților lor, altfel amenințate să li se înghebeniască filele prin librării.

Afară de această primă manevră de cointeresare, se mai practică din plin și politica așa numitului rabat, care în realitate nu este altceva decât o vulgară tentativă de corupție. Vânzătorii de câștiguri fabuloase și nemeritate își cauă în ruptul capului complici printre învățători. Și în aceste vremuri de mizerie, când leafa dascălului, ciopârțită cum este, mai și întârzie cu lunile, ispita este în adevăr foarte mare. Nu prea e nevoie de mult meșteșug și de prea mare stăruință pentru a atrage asupra unei bănci căști de pâine caldă și rumenă privirile pofticioase ale aceluia căruia îi sticlesc ochii de foame. Celui flămând și sdrenșos, atunci când i se flutură pe dinaintea ochilor mirajul unor câștiguri ușoare, pentru cari nu i se cere nici un efort, decât doar o mică cedere de natură interioară — primul pas spre pierzare, — trebuie o excepțională tărie de caracter ca să poată înfrunța ispita.

Asupra acestui punct ne-am propus să stăruim în deosebită măsură în aceste clipe când ne pregătim să intrăm iar — așa cum se cuvine, cu sufletul curat, neatins de noroiul vieții — în sanctuarul în care se oficiază misterul destinului Neamului. Dar pentru aceasta este nevoie să ne abatem puțin dela obiect.

Iubite frate dascăle! În vremile tulburi de astăzi, toți neisprăviții au reușit să se cocoteze în locuri pentru cari n'aveau nici o îndreptățire; toți aventurierii și escrocii, toate lăpădăturile societății au reușit să-și facă situații și averi din sudoarea și suferințele altora; cu un cuvânt toată murdăria socială — cu rare excepții — plutește la suprafață. Numai tu, dascăle, dascăle adevărat, tu singur stai modest și resemnat la postul tău de veghe, bătând, suferind, mistuindu-te. Tu n'ai putut strânge... nu averi, dar nici strictul necesar existenței tale și familiei tale. Nu pentru că n'ai fi fost destul de priceput, muncitor, econom. Nu și pentru că în împrejurările de astăzi tocmai aceste însușiri ale tale nu-ți servesc la nimic. Și încă ceva. Ai avut nenorocirea de a te alege de pe urma eredității ori educației — mai știe Dumnezeu! — cu o mare infirmitate pentru zilele noastre: cinstea de săvârșită, care te-a împiedecat să faci ce făceau toți cei din jurul tău. Tu știai că *nu poți săvârși anumite fapte nici dacă ar trebui să sfărmi piatră*. Și așa ai rămas „sărac, și flămând gol...” căci erai... dascăl!

Dar... bine ai făcut! Că încă nu s'a oprit în loc cursul vieții. Și nici nu se va oprî vreodată. Evoluția vieții nu are sfârșit. Iar această evoluție constă din neîncetate schimbări și primeniri. Ceeace n'are preț astăzi, va avea mâine. Sunt unele valori eterne, cari, ca și soarele, cu cât mai mult au fost întunecate vremelnice din pricina furtunii, cu atât mai mult după trecerea acesteia vor avea o strălucire mai orbitoare. Și cinstea ta, dascăle, este una din aceste valori eterne. Ești sărac, dar ai bunuri materiale trecătoare; dar ai un singur bun pe care nici furi nu-l fură, nici moliiile nu-l rod. Atâta ai. Păstrează-l, căci acesta este tărnia ta! Să te feriască Dumnezeu să nu-ți pierzi, din mâna ta, și acest singur bun ce ți-a mai rămas! Căci atunci... în urmă cu adevărat pierirea ta. De foame nu moare omul, dar moare de desnădejde, moare atunci când i-se surpă temeliiile echilibrului sufletesc, oricât de sătul ar fi el. Când în besna calismului din afară nu ai în tine însuși acea lumină lăuntrică care să-ți călăuziască pașii pe drumul drept ce ți-l hotărăște demnitatea ta de om, atunci nici un fel de bunuri materiale nu mai pot salva. Și apoi nu ști întrucât ar fi mai în câștig cel care moare sătul și înecat în murdărie, decât celce moare ducându-și sarcina cu demnitate și cu conștiința că n'are motive să se sîneze de faptele sale!

Dacă ești pătruns de aceasta, frate dascăle, fii sigur că n-ai să greșești niciodată, nici în viața ta de om, nici în cea de dascăl. Lumina vie din sufletul tău îți va spune ce ai să faci în fiecare caz. Mizeria și suferințele să nu te înspăimânte, pentru că după fiecare „săptămână a palimilor“ trebuie să fie și o „învier“. Neamul are nevoie de tine și te va prețui după valoarea ta.

Și acum, revenind la obiect, acea lumină lăuntrică de care vorbiam adineaori, să te călăuziască — ca în toate faptele tale — și în alegerea manualelor de școală. Nu te lăsa nici ispilit nici terorizat de „rechini“, — vorba unui venerabil dascăl, revoltat de rapacitatea celor ce vor să facă din școală bălci de conștiințe. Nu te lăsa prins cu nici un chip în mreжіle corupției. Adu-ți aminte totdeauna și fii mândru de acel singur bun ce ți-a rămas neatins de vârtoarea vieții și caută să nu-l pătezi niciodată cu „argintii lui Iuda“, dacă vrei să fii în adevăr mulțumit de tine însuși. Caută, în toată curăția sufletului tău, să te coste vîngi mai întăiu cari sunt cărțile cele mai bune cari te-ar putea ajuta mai bine decăt oricare altele să-ți îndeplinești datoria față de neamul tău. Cumpără-le apoi pe acestea și pune-te la treabă cu convingerea că cine „seamănă“ cu vrednicie, va „seceră“ cu îmbielșugare.

I. Cădariu.

Incercări de orientare profesională.

de Iosif Mariescu
înv. Minișel

(Urmare)

Atmosfera pedagogică a timpului de față ne impune o chemare: să descoperim individualități și să le orientăm pe adevăratul lor drum în societate; dar nu numai teoretic, ci și practic.

Conduc de acest principiu, am făcut o incursiune prin clasele IV și V a școlii primare din Minișel, să văd cam ce profesii și-ar alege fiecare. Cari dintre răspunsuri am văzut că sunt mai sincere și mai originale, le-am publicat în cadrul acestei reviste.

Și pentru a dovedi că, dacă noi învățătorii ne străduim să descoperim individualități, se găsesc suflete generoase, cari, conduc

de un înalt patriotism și altruism înțeleg să colaboreze cu noi, căutând să plaseze la locul lor în societate aceste individualități.

Gestul lor e umanitar și național și am dori să aibă cât mai mulți imitatori, căci fără de dâșii, opera noastră nu va putea da roadele dorite.

Pentru a explica cele afirmate mai sus, îmi cer permisiunea a reproduce în întregime un articol spicuit din gazeta „Aradul”, No. 31, din 14 Iunie 1931, din care vom putea constata că această revistă urmează un drum bine conceput.

Iată-l:

In slujba luminii.

Revista: „Școala Vremii”, Arad, Iunie 1931.

„In fruntea revistei articolul „Apel”. Scris impecabil, concentrat dar lămurit, este o perlă de gândire dăscălească și emană dintr'un suflet generos.

Sumarul revistei bine și judicios drămuț, slujește în întregime ideia pedagogiei individualiste. Contribuția satelor dovedește înțelegere și sprijin.

Cunoscând în parte greutățile pe cari le-a învins domnul profesor Teodor Mariș, atunci când s'a hotărât să deschidă un drum nou pe urmele pomenirii marelui dascăl Petru Pipoș, îl felicit din toată inima că a ajuns aci și îi doresc să-și vadă îndeplinirea năzuințelor, convins că drumul pe care îl bătătorește astăzi, este drumul isbândeii naționale de mâine. In veacul desăvârșirilor tehnice nu spada, ci energia psihică va decide soarta popoarelor. Tendința se descifrează din zi în zi tot mai accentuată: fiecare om la locul lui. Dar până atunci imensul pustiu, pe care este chemată să-l desțeleniască școala și în întâiul rând școala primară. Soarta acestei lări încarcă conștiința dascălilor de școli primare și „Școala Vremii” este o rază de plină lumină în ceața patimilor din cari trebuiesc ridicați dascălii. Să nădăjduim, că se vor destupa în curând și urechile înfundate cu vata nepăsării. Insemnăm din revistă datele culese de d-l învățător Iosif Mariescu din Minisul, pentru căldura care însoțește examenul testei școlarului Ilica Alexandu.

Rog pe d-l învățător Mariescu, să trimită la redacție pe numele „Tovie” un certificat școlar, un extras de botez, un certificat de paupertate al școlarului Ilica și un consimțământ al părinților (mamă văduvă), ca să fie dat în școală. Ași încercă să înmoi vre-o inimă, doar am reuși să facem ceva cu el...”

V'am trimis actele cerute D-le „Tovie“ și vă dorim tot cesul pentru a plasă pe acest elev la locul lui în societate, pe care lucru vă voiu fi recunoscător mai întâiu eu și apoi el.

Prin gestul Dv. generos, ați revărsat în sufletul nostru și ranța că o atare pedagogie nu e din domeniul fanteziei, ci poate înfăptui printr'o colaborare indisolubilă a tuturor, având urmare armonia și progresul neamului românesc.

Interesul ce purtați umilelor noastre încercări de orientare profesională, este un impuls energic de muncă și sub acest impuls continuăm cu examenul psihologic al interesului, față de elevii de clasa IV, ce rămăseseră neexaminați:

1. Eleva Cismaș Raveca, cl IV, 11 ani.

- I. Care obiect de învățământ îți place mai mult și de ce?
R. *„Istoria fiindcă din ea învăț cum s'au luptat strămoșii noștri“*
(Observare: Arată tragere de inimă spre acest obiect.)
- II. Care obiect de învățământ îți place mai puțin sau deloc?
R. *„Gramatica, fiindcă nu o înțeleg bine.“*
- III. Ce citești mai bucuroasă?
R. *Cărți sfinte și poezii.*
- IV. Cu ce îți place să te ocupi acasă?
R. *Să cos și să împletesc, pentru a petrece (a trăi) bine în lume când voiu fi mare.*
- V. Cu ce nu-ți place să te ocupi acasă?
R. *Să spal în vale iarna când e frig. Vara îmi place.*
- VI. Cu ce ți-ar plăcea să te ocupi, dacă s'ar putea?
R. *Cu învățătura.*
- VII. Cu ce sau de-a ce ți-ar plăcea să te joci?
R. *„De-a mica pisicuță.“*
- VIII. Ce-ai vrea să fii?
R. *„Poștăriță.“*
- XI. Cu cine ai vrea să te asemeni și de ce?
R. *Ca tata, fiindcă nu-i bețiv, nu-i leneș și nu-i hoț om bun și cinstit.*
(Obs.: Idealul ei e cinstea).
- X. Cu cine n'ai vrea să te asemeni și de ce?
R. *Cu Maria Andraș, fiindcă suduie urit.*
(Obs.: Prin acest răspuns completează și verifică tot obiectul răspunsul de la punct. 9.)

Constatări: Arată tragere de inimă și pricepere spre atribuțiunile unei gospodine de țară, dar mai mult se interesează de învățătură. Pentru a documenta această afirmație, să povestesc o întâmplare din viața ei școlară: Intr-o dimineață din luna Aprilie tatăl său a cerut-o pe o zi, dela școală, spunând că are mare lipsă de ea. Am învoit-o. Intrând în clasă, printre ceilalți elevi prezenți o văd și pe ea. Am întrebat-o:

— „Cum de ai venit la școală, căci tatăl tău te-a cerut azi dimineață dela școală?”

— „M'a trimis la boi. Mi-a ajutat și dânsul să-i scot din sat. În acest timp eu plângeam și mă rugam de tata să nu mă oprească dela școală. Tata m'a muștrătat câțva timp, dar văzând că eu slăruiesc și plâng de aud toți drumeții, mi-a spus răstit: „Bine, du-te la școală, dar tot ai să te duci la boi după amiază“. Ajungând acasă am luat traista și am venit la școală, căci n'am vrut să pierd istoria și aritmetica ce le avem acum de dimineață. După amiază însă vă rog să-mi dați voie a merge la boi, căci nu avem lecții așa grele, așa că le pot învăța și pe deal cu boii“.

— „Bine“, i-am spus eu. „Mă bucur că-ți place atât de mult școala“.

Mai mulți elevi se scoală să povestească cazuri asemănătoare. Nu i-am ascultat pe toți întrucât ași fi pierdut prea mult timp și ar fi rămas istoria și aritmetica nepredate.

Deci, iubește școala și învățătura. Merită a fi poștărită, dar chemarea ei adovărată ar putea fi alta: *cântăreața la vre-o operă*. Are o voce îngerească și prinde, după auz, orice melodie, fie ea oricât de grea. La o serbare națională a cântat solo: „Orfanul dela Mărășești“. Atât a pătruns în sufletul auditorilor acest cântec, mai ales că ea este orfană de mamă, încât picurau lacrimi din ochii fiecăruia.

Da, vocațiunea ei este a fi *cântăreață*. Dar pentru a ajunge cântăreață (sau o profesoară de muzică), ea trebuie să urmeze conservatorul. Aici se opun două piedici:

1. Părinții sunt săraci și înglodați în datorii, ca orice locuitor din această comună, așa că abia-și pot întreține familia. Cum ar putea atunci întreține fiica la conservator?

2. Sătenii nu prea văd cu ochi buni pe cântărețele de operă, profesoarele de muzică, etc. etc. (ba mulți nici nu știu ce-or fi acestea). Ei știu că fetele lor vor fi cuminți și cinstite atâtea vreme

cât stau pe lângă părinți. Deci, cât lucru îmi trebuie mie, părinții să-mi dea a lămuri aceste chestiuni, ca să fie înțelese odată și de noi și de părinții noștri sătenii îngropați în nevoi.

Având în considerație faptul că părinții mai au o fată și un băiat, afară de sus amintita, probabil c'ar consimți s'o trimită la un conservator, însă numai *gratuit*, căci cheltuielile nu le pot suporta în niciun chip. Acum doi ani am avut un caz identic. O fată fetiță tot de 11 ani și tot în clasa IV, puneă în uimire pe toată lumea cu glasul ei dumnezeesc. Cântând un solo la un cerc concertistic (,,Cavalul“ de Tr. Demetrescu), au rămas adânc impresionați toți colegii, așa că în unanimitate m'au rugat să cer intervenție la conservatorul din Tg.-Mureș (eu profesam în jud. Mureș) pentru a putea fi primită gratuit. Directorul conservatorului — foarte cum se cade — mi-a comunicat că, ocazional să-i trimită la conservator pentru examinare. De ar fi mers la examen, cu siguranță că ar fi fost admisă. Și mamă-sa știă aceasta, din această cauză nu a vrut în niciun chip să se despartă de fetița ei. În scurta mea carieră didactică am avut fericirea să instruiesc în clasă de muzică mari talente muzicale. Dacă le-am descoperit, n'am pregelat nici o clipă de a nu trâmbița această descoperire forurilor comuniste. Dar dacă m'au înțeles aceste foruri, nu m'au înțeles părinții; și dacă m'au înțeles părinții, mi-a pus piedică reaua întocmiră a societății. Destul e că voiu avea nefericirea să privesc cum se coboară în întuneric două talente cari ar fi făcut cinste muzicii românești. Aceasta este deșertăciunea deșertăciunilor.

Indrumări: Voiu face cunoscut părinților această descoperire pe care sunt sigur că ei o cunosc înaintea mea și mai bine decât mine. Li voiu sfătui s'o dea la conservator, dar știu că acest lucru va fi zadarnic.

2. Horga Barbura, cl. IV, 10 ani.

I. „Istoria, ca să știu cât mai bine trecutul strămoșilor noștri“. „Geografia ca să mai cunosc și alte țări pe lângă țara noastră“.

II. Mai puțin îmi place cetirea, căci unele lecții sunt grele (să ia notă autorii didactici), iar gramatica nu-mi place deloc, căci e grea. (Obs.: e drept că nici nu am prea întâlnit gramatică compuse metodice.)

III. Cărți de rugăciuni.

IV. Să hrănesc vitele, fiindcă dela ele mânânc lapte, le punem la jug etc...

V. Nu-mi place să păzesc iarna oile pe deal, că-mi este frig; dar primăvara îmi place.

VI. Să ajut pe mama la lucrurile casei.

VII. Cu mingea.

VIII. Gospodină, acasă.

IX. Cu mama, fiindcă ea nu ciufulește (nu vorbește de rău) pe nimeni! (Obs.: Iată, deci, că nici ei nu-i place să vorbească pe nimeni de rău și nici nu vorbește).

X. Cu unchiul Iosif (fratele mamei sale), fiindcă își bate părinții (Obs.: Este adevărat.), și nici cu Moșu Iosif (bunicul ei după mamă), fiindcă și el și-a ciufulit și și-a bătut părinții, când era tânăr. (Obs.: Adevărat și aceasta. Deci deși aceste două persoane îi sunt scumpe, le disprețuiește năravurile lor).

Constatări: Are multă tragere de inimă spre învățătură, dar nu prea e dotată cu multă inteligență. Din această cauză se mulțumește a rămâne pe lângă mamă-sa a cărei singură fiică este.

Indrumări: Impliniască-se dorința ei, căci e cât se poate de sinceră. Ea se cunoaște mai bine decât oricine și renunță la orice vis amăgitor. Avem nevoie și la țară de gospodine harnice și cinstite, cum va fi această fetiță vioaie.

3. Eădar Iou, cl. IV, 12 ani.

I. Istoria, fiindcă ea ne învață cum să ne iubim Neamul și Țara.

II. Memorizarea, fiindcă n'o pot învăța cum trebuie. (Obs.: Eu sunt mulțumit cum o învață. Toate poeziile pe cari le-am predat le știe. Probabil că ar vrea să știe mult mai mult).

III. Lectură istorică și povești.

IV. Să hrănesc vitele.

V. Să tai lemne cu tata.

VI. Cu plugăria Imi place mult să muncesc la aerul curat. (Obs.: E și cam debil).

VII. Cu mingea.

VIII. Primar în sat: { 1. să judec oamenii vinovați;
2. să lucrez pentru binele satului în care m'am născut.

IX. Cu Ștefan cel mare, fiindcă și-a apărat cu vrednicie țara.

X. Cu oamenii leneși, fiindcă ei nu vor să lucreze mult și dacă toți am fi leneși, am muri de foame. (Obs.: Găsesc acest răspuns e demn de a fi reținut și de indivizi maturi).

Constatări: Este foarte bun la învățătură. E premiant la școală. Cu toate acestea, lui mai mult îi place să lucreze în câmpul părinților săi, al căror singur fiu este. Și dorește aceașă viață. Două motive:

1. Ii place munca în aer curat.

2. Nutrește adânc în piept nostalgia căminului părintesc (deși e cam sărăcăcios). Mai are o singură dorință și aceasta este dorința de modestă: să fie primar în sat. Să nu râdeți de această dorință a lui, căci atâta sinceritate ca la acest elev n'am întâlnit la niciunul în trei ani de funcțiune didactică. Dorința lui este destul de modestă, dar adânci sunt scopurile! Dacă cei chemați să conducă destinele acestui neam, ar fi conduși de aceleși principii ca acest copil, o, Doamne, ce orizonturi ferice am atinge!

Da, el vrea să fie primar pentru un dublu scop:

1. Să judece pe cei vinovați — și mulți sunt, Doamne! Pe cei vinovați sunt cei cari n'au văzut fața judecătorului. De câte ori primim la poșta, văd multe cărți poștale trimise de avocați clienților. Bine, micul nostru primar nutrește dorința de a judecă pe cei vinovați, pentru a șterge odată atâtea fărădelegi.

2. Să lucreze pentru binele satului în care s'a născut: sat de munte, sărac. (Mă închin în fața dorinței tale, micule primar și rog pe Dumnezeu să-ți ajute a duce la bun liman aceste dorințe atât de curate și frumoase! Această dorință a ta o voi împărtăși și eu, învățătorul tău, pentru ridicarea satului meu natal. Și de interes destul de serioase, nu m'ar determina să te părăsesc dacă așași fi cel dintâiu sfetnic și colaborator al tău, pentru ridicarea acestui sat. Pentrucă, poate, vei ajunge primar, să sfătuiști pe viitorii tăi consăteni să țină vite multe, căci pășune aveți destul să cultive pe o scară întinsă pomi roditori și să întrebuiască lutul din care sunt formate dealurile comunei tale pentru fabricarea cărămizilor, căci este așa de bun pentru aceasta! Să-ți aducă Dumnezeu aminte că atunci când ai învățat la mine, am făcut la lucru anual mai bine de 100 de cărămizi.

Indrumări: Rămâi primar în sat, dragă copile, dar nu uita dorințele.

4. Teritean Nicolae, cl. IV, 11 ani.

I. Geografia, ca să știu toate țările.

II. Istoria mai puțin și gramatica deloc.

III. Poezii populare.

IV. Să tai lemne.

V. Să aduc apă.

VI. Cu Cismăria.

VII. Să trag după mine căruțul cu roate.

VIII. Cismar.

IX. Cu Mateiu Basarab, căci a fost iubit de popor.

X. Cu Vasile Lupu, fiindcă s'a bătut cu Matei Basarab, care avea aceeași lege și vorbea aceeași limbă ca el

(Obs.: A mărturisit la punctul II că istoria îi place puțin.

Cum a găsit atunci exemple de moralitate în istorie?)

Constatări: Fiind inzestrat cu puțină inteligență, nu e apt pentru învățatură. A fost problematică promovarea lui, mai ales că spre linele anului a avut o frecvență cam neregulată. Totuși, având în considerație că termină patru clase, l-am promovat în cl. V-a. Va să zică, pentru carte nu e apt și chiar dacă ar fi, n'ar putea nici când să învețe din cauza situației materiale.

Plugar nu poate fi pentru alte motive. Tatăl său are 5 copii și vre-o 10.000 lei datorie la Bancă, în lneu. Nu de mult a venit avocații și i-au ipotecat toată bruma de avere, nelăsându-i decât casa și un intravilan, care posesiune va fi problematică. Așa că părinții sunt aproape cu desăvârșire deșperați. În disperarea lor, au pierdut aproape orice iubire de copii.

Acum câteva luni, acest elev a fost bolnav destul de greu. Ca învățător, m'am dus acasă să-l văd cum îi mai este.

Spre marea mirare a mea, aud următoarele cuvinte din gura mamei lui, care ședeă pe un scaun și alăptă un copilăș de vre-o 5 luni.

— „Am cinci copii, Dle învățător, și suntem foarte săraci necșijiți. Ar fi mai bine să ia Dzeu pe acest prunc ce zace așternut, decât pe al lui Tănascu Tudor, căci mie tot mai îmi rămân, dar Tănascu numai pe Todor îl are, sărmanul!”

— „De ce dorești moartea copilului Dtale?”

Și după ce l-am încurajat și i-am strecurat 2 lei în mâni, m'ieșit afară intrucât lacrimile începură să-mi picure din ochi. cum să nu-mi picure, când bolnavul în loc să vadă pe mamă-

sa veghind la căpătâiul lui ziua și noaptea, să-l întrebe ce-l doare etc. etc., să audă din gura ei astfel de cuvinte: „că de ce nu ia Dzeu, că are destui copii“?!...

Sărman copil, rău ai fost predestinat de providență, în loc să auzi mângăieri duioase din gura mamei tale, ză învelit în țolul rupt ai trăit să auzi astfel de vorbe! Dacă ai fi care ți-a dat viață, îți dorește moartea, apoi cine îți va purta grija pe cărările destul de aspre ale vieții?!

Dacă pentru învățătură și plugărie n'are chemare, ia rămas să-și aleagă o meserie. Dintre toate meseriile și-a ales cismăria. Pentru această meserie a stărui mult, respingând toate celelalte. Dintre cei studiați e singurul care și-a ales această meserie.

Indrumări: Apelez la inimile caritabile ale cismarilor din mâni din orașul și județul Arad, să le fie milă de un absolvent de 4 clase primare (copil sărac și puțin prețuit de niște părinți necăjiți) și să-l primiască în atelierul lor ca ucenic, pentru să învețe și el această meserie, pe care și-a ales-o cu mâna dintr-o inimă, nefiind forțat de nimeni.

Fie-vă milă de el, Dilor cismari din orașul și jud. Arad să-l învățați această meserie, căci astăzi acest copil se găsește la un om din sat, tocmit pe un an de zile, numai ca să-l hrănească și haine, fără a-i da măcar un leu. Nu mai băgați servii el pe stăpânul dela care va învăța meseria dorită?

5. Tudor Adam, cl. III-a, 11 ani.

I. Geografia, pentru ca să-mi cunosc țara. (Obs.: îi place foarte mult Geografia).

II. Aritmetica îmi place mai puțin iar gramatica deloc.

III. Poezii.

IV. Să tai lemne.

V. Nu-mi place să mă trimită taica undeva. (comisiunea).

VI. Cu tâmplăria.

VII. Cu sania iarna, iar vara cu căruțul.

VIII. Tâmplar. (Obs.: stăruie mult pentru această meserie).

IX. Cu Ștefan cel Mare, fiindcă a fost viteaz.

X. Cu Vlad Țepeș, fiindcă trăgea în țeapă.

Constatări: E premiant I. în clasa lui, deci este cel mai bun la învățătură. Cu toate acestea el n'a vrut să fie nici inginer, nici doctor, jude, etc. ci numai tâmplar. Pentru această meserie se simte el chemat în societate. Și cine cunoaște mai bine dorințele lui decât el însuși?

Indrumări: Am comunicat părinților dorința lui. Aceștia mi-au mărturisit că nutreau aceeași intenție: să-l dea ucenic la tâmplărie, după ce va completa patru clase primare.

Impotriva individualizării învățământului?

Articolul d-lui Iordăchescu, „Regionalismul Casei Școalelor“, publicat în „Revista Școlii“ din Botoșani, an. VIII No. 1—2, ne-a dat prilejul să constatăm o regretabilă rătăcire ce-și face loc în mentalitatea unor dascăli dela noi (și încă dintre cei mai buni, ca să nu mai vorbim de aceia cari nu se prea sinchisesc să-și pună problema ameliorării și raționalizării pe temeiuri științifice ale operii educative).

Se crede adecă la noi (bineînțeles, nu generalizăm), că în materie pedagogică-didactică trebuie să ne ținem mereu orbiș de ceea ce am apucat din vechi timpuri și că tot ce ne vine de peste hotare, nou, trebuie ignorat, pentru motivul că ceea ce se potriveste streinilor nu ni se potrivește și nouă. Ori, acest motiv numai în parte este just, întrucât, cu toate că fiecare neam își are caracteristicile sale specific naționale, variabile dela neam la neam, sunt totuși unele principii pedagogice întemeiate pe legi naturale universal-generale, valabile oriunde și oricând. Acest principiu pedagogic este și acela al individualizării învățământului și al potrivirii educației după individualitatea elevului, și principiu întemeiat pe legea naturală a variației biologice, a căreia presupunem că există pretutindeni unde există viețuitoare, și la noi ca și aiurea. Spre acest principiu nu se poate spune că nu ni se potrivește nouă, numai pentru motivul că... l-au descoperit streinii, („că așa e în Germania!“ — spune ironic dl Iordăchescu).

Deci, constatând această părere greșită, manifestată la noi prin graiu viu, parte prin scris, am socotit că este necesar în interesul școalei să se pună lucrurile la punct și să se com-

bată rătăcirile. În consecință, am încercat să aducem contribuția noastră, scriind articolul „Impotriva individualizării învățământului?“, publicat în Nr. trecut al acestei reviste, (cum am mai scris și alte articole, anterioare, de această natură).

Ne permitem a crede că acel articol este scris cu obiectivitate, urmărind singurul scop de a dovedi că individualizarea învățământului (și educației) nu numai că este un principiu pedagogic aplicabil și la noi (cercetările psihologice dovedesc), ci este chiar o necesitate națională. Deci, la scrierea noastră obiectiv, ne-am fi așteptat să avem un răspuns tot obiectiv. Ori, iată cum răspunde dl. Iordăchescu, în articolul său intitulat „Mic răspuns“, publicat în „Revista Școlii“ din Botoșani, No. 6—8 a. c.:

„Colegul I. Cădariu, cu o abundență de citate din operele altora, care pune în lumină așa de evident lipsa gândirii proprii*), discută articolul „Regionalismul Casei Școalelor“, publicat de subsemnatul în „Revista Școlii“ an. VIII No. 1—2.

Cu alte cuvinte dl. Iordăchescu nu-mi dă voie să mă servesc în scrisul meu de „citate din operele altora“, decât din risc să fiu stigmatizat de dsa cu „lipsa gândirii proprii“. Nu trebuie pe dl. Iordăchescu: Oare dsa nu putea să răspundă altfel decât insultând? Oare la un articol scris cu bunăcredință așa se cuvenea să răspundă dsa cum a răspuns? Iși dă seama dl. Iordăchescu că insulta nu este un argument și că ea totdeauna întoarce împotriva celui ce o întrebuințează?

Și încă ceva. De când oare a te servi, corect, de „citate din operele altora“ înseamnă — și încă „așa de evident“ — a fi „lipsit de gândire proprie“? Cum? Printre motivele și circumstanțele gândirii proprii dl. Iordăchescu nu dă voie să fie spusesele altora? Cum? Dl. Iordăchescu trăiește oare în lună, izolat de oameni, și neavând nicicând nevoie de a se servi și de gândirea, cunoștințele și experiența altora? Să mă ierte dl. Iordăchescu, dar d-sa a spus o enormitate, căreia sunt sigur că nu i-a dat drumul numai așa fără să-i cântărească înțelesul (decât „gândire proprie“). Cu, sau fără voia d-sale, nimeni — nici dl. Iordăchescu — nu poate scăpa de influențele mediului social-cultural în care trăiește. Aceasta este „așa de evident“, cum nu ceeace spune dl. Iordăchescu.

*) Sublinjerea este a noastră.

Afară de aceasta, dl Iordăchescu, prin afirmația Buclucașă de mai sus, condamnă cu toptanul pe toți autorii tuturor scrierilor, dela cele mai modeste până la cele mai savante, de când există cultură umană și literatură, întrucât nu este operă în care să nu se găsiască și citate din operele și gândirea altora.

Și atunci, dacă și eu, umil autor al celor câteva rânduri scrise pe hârtie așa ca să dea un articolaș, am avut îndrăsneala să fac ceea ce știam că face totă lumea când se pune la o treabă ca aceasta, adevărat am încercat să arăt cu citate că ceea ce spun și susțin eu am spus-o și alții înaintea mea, — atunci dl Iordăchescu mă ia de ureche și nu-mi dă voie să citez! Îi rog pe dl Iordăchescu să fie mai indulgent față de „așa de evidentă” mea „lipsă de gândire proprie”, întrucât eu n’am ajuns — și sunt sigur că n’am să ajung niciodată — la acea înălțime amănunțită, încât să mă pot lipsi cu desăvârșire de gândirea, cunoștințele, și experiența altora. Ei, ce să-i faci? Legea variației biologice se confirmă și de astădată: Dl Iordăchescu și cu mine nu suntem egal de înzestrați sufletește. D-sa n’are nevoie niciodată de ajutor străin; eu dimpotrivă, am la fiecare pas. D-sa știe tot, eu abia întrezăresc câte ceva. Și pe deasupra se întâmplă cu mine un lucru ciudat, despre care am auzit că s’a mai întâmplat și altor oameni, dar care probabil că nu i-se întâmplă și d-lui Iordăchescu: Cu cât îmi sporesc mai mult cunoștințele, cu atât nu pot să dau decât să mi dau din ce în ce mai bine seamă de enorțitatea neștiinței mele.

— Cum vedeți, dle Iordăchescu, este la mijloc ceva așa de infirmitate din naștere. Și pentru acest motiv, atunci când eu nu pot scrie fără citate, pentru că tot ce știu, știu dela alții, dl Dv. n’aveți nevoie de citate, fiindcă știți totul mai bine decât eu, — Vă rog să credeți că aceasta se datorește individualității mele, care, contrar părerii Dv. este totuși o realitate imposibilă de tăgăduit, și deci să nu mai aveți pretenția, rezultată de neapărat din bieșugul Dv. de „gândire proprie”, de a trata la fel pe toți indivizii, fie copii, fie chiar și oameni. Mie să-mi dați voie să mă servesc în scrisul meu de „abundență de citate din operele altora”, iar Dv. deasemeni sunteți liber să Vă serviți de „abundență” Dv. de „gândire proprie”. Fiecare cu ce poate și cu ce are și nici o supărare, mai ales dacă veți binvoi să renunțați la ceea ce dl Dv. de a întrebuișă, drept argument, insulta.

Trecând acum la fondul răspunsului dlui Iordăchescu, putem

constată că răspunsul d-sale nu este un răspuns. Nici măcar „mic răspuns”. D-sa crede că s'a descurcat ușor și repede și afirmă, fără dovadă, că articolul meu este o „răstălmăcire pe deplină” a celor spuse de d-sa. Unde? Când? Cum? Dl lordăchescu mai suflă un singur cuvânt în privința aceasta.

— Păi bine, dle lordăchescu, dacă DV. susțineți că eu n'as fi dreptate, atunci aveți datoria să mă dovedeți afirmațiile. Căci doar' nu veți fi având pretenția că simplă afirmația DV. ține de dovadă?

Dl lordăchescu nu dă nici o dovadă fiindcă n'are de unde. Eu n'am răstălmăcit nimic, ci am combătut ceea ce d-sa a scris negru pe alb. În lipsa dovezii însă, pentru salvarea aparențelor în ochii cititorilor, dl lordăchescu mă invită să citesc „atent” articolul d-sale și să „reflectez” asupra lui, asigurându-mă că astfel voi ajunge să mă conving că am combătut ceea ce d-sa n'a susținut. Cu alte cuvinte: eu n'am citit *atent* și n'am reflectat sau mai pe scurt: n'am înțeles nimic din articolul d-sale. Căci n'oscând acum felul de argumentare al d-lui lordăchescu, nu pot să mirăm dacă d-sa — consecvent obiceiului d-sale — repetă în altă formă, înțepătura dela început (cea cu „lipsa de gândire proprie”).

— Păi iarăși bine, dle lordăchescu, dar cum credeți că eu, „lipsit de gândire proprie”, să fiu totuși capabil să „reflectez”? N'o fi asta cumva inversarea lui „Este dar s'a isprăvit care ar ieși așa: „S'a isprăvit, dar mai este”? Pentru DV. ca să imputați altora „lipsa gândirii proprii”, ar trebui să fie foarte importantă clarificarea acestei probleme, întrucât debitarea în inadvertențe atât de isbitoare ar putea foarte bine — de astădată — pe socoteala DV. — să „pună în lumină așa de evident...”

Și acum să arăt că n'am răstălmăcit nimic, dle lordăchescu. DV. ați scris: „Cine vrea să facă învățământ individualist, ... n'are decât să-și angajeze unul din nenumărații Pestalozzi, români sau minoritari, moderniști până în unghii, de care avem desigur să-i facă abecedarul cel mai potrivit tipului psihologic al odrasle sale, care desigur, învățând alfabetul în astfel de condițiuni, va ieși neapărat un geniu!” Vă bateți joc, adevărat, de toate scrierile duintele — de altfel foarte puține — dela noi, de a se potrivește învățământul (în cazul de față reprezentat prin abecedar) tipului psihologic al elevului. Nu mai încapе îndoială. După aceasta, câteva șire mai jos, spuneți de tot clar: „În școala primară...”

stat însă, nu e admisibil nici individualismul, nici... etc." Prin urmare, după Dv. în școala primară nu e admisibil individualismul. Este adevărat că ați scris așa? Da, ori ba?

Ei vedeți, tocmai aceasta am combătut eu, fără să fi răstălmăcit o iotă din ceea ce ați scris Dv. Rămâne acum, dacă Vă mai susțineți părerea împotriva individualismului în școala primară, să aduceți argumente nerăsturnabile în sprijinul părerii Dv. Iar dacă, constrâns de argumentația mea, așa cum este ea „lipsită de gândire proprie”, nu mai aveți totuși curajul să susțineți că „în școala primară nu e admisibil individualismul” — și se vede clar că bateți în retragere, întrucât spuneți că n'ați susținut ceea ce am combătut eu, — atunci datorită Dv. de om cu „gândire proprie” este să recunoașteți cinstit că eu n'am „răstălmăcit” spusese Dv., ci am combătut ceea ce Dv. ați susținut cu adevărat, dar ceea ce acum nu mai susțineți, întrucât acum admiteți că „în școala primară este admisibil individualismul”, ba este chiar foarte necesar, el fiind singurul mijloc prin care individul este pus în situația de a da măsura deplină a înzestrării sale psihofizice. După îndeplinirea acestei condiții din partea Dv, nu ne mai rămâne de făcut altceva decât să constatăm că între noi doi, de aci înainte, pe chestiunea individualizării învățământului, este cel mai perfect acord.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât nici prin gând nu mi-a trecut — cum Vi se pare Dv. — să Vă cer să Vă „extaziați” în fața „noutăților” „marelui X” sau „genialului Y”. Cu atât mai puțin Vi-aș cere să Vă „extaziați” în fața muncii, pentru că la muncă trebuie să... muncim, și încă cât se poate de rațional și potrivit „mediului nostru specific și condițiilor reale”, (Mă iertați, nu-i așa? d-le Iordăchescu, pentru faptul de a fi căzut din nou în păcatul citării, citându-Vă de astădată chiar pe Dv), nu să ne „extaziem”, extazul fiind o indeletnicire de lux pentru cel ce n'au de lucru.

I. Cădăriu

Cărți și reviste.

Liviu Rusu, conferențiar la Universitatea din Cluj: *Aptitudinea tehnică și inteligența practică*. (Institutul de psihologie al Universității Cluj). 1931. Prețul 120 Lei.

În acest studiu, autorul clasifică pe baza cercetărilor și rezultatelor de până acum și a experiențelor făcute de dsa însuși următoarele chestiuni:

Aptitudinea tehnică este abilitatea de a întrebunța cu succes materiele și abilitatea de a da informațiuni asupra uneltelor, a mecanismelor și întrebunțării lor. Factorii cei mai importanți ai aptitudinii tehnice sunt: *percepția de spațiu și gândirea tehnică*. Celelalte însușiri crezute până acum ca importante pentru aptitudinea tehnică, cum sunt dibăcia și acuitatea vizuală, auditivă etc., se găsesc și la alte aptitudini, artă de exemplu, ceea ce înseamnă că ele nu sunt hotărâtoare pentru înclinările cuiva, dar pot fi hotărâtoare în ce privește orientarea profesională a tineretului. Însă atât la percepția de spațiu, cât și la gândirea tehnică cheia principală este o formă de *putere de abstracțiune*, de unde rezultă că aptitudinea tehnică în esență nu se deosebește de *inteligența generală care, după o nouă definiție este posibilitatea de adaptare cu ajutorul gândirii la situații noi*. Deci, în realitate *aptitudinea tehnică este o formă a inteligenței practice*. (Inteligența îndreptată spre creațiuni practice în deosebire de inteligența îndreptată spre creațiuni abstracte sau artistice.)

Inteligența, ca de altfel toate funcțiunile sufletești, nu variază, ca în vârstă, de la individ la individ, ci numai în ce privește gradul. Și mai variază necondiționat domeniile la cari ele se aplică și aceasta e esențial din punct de vedere al orientării profesionale.

Îmboldul intern, care determină individualitatea umană să se afirme într-o direcție și nu în alta, care determină diferențierea aptitudinilor este *temperamentul și interesul immanent*. Pe baza acestor rezultate pentru orientarea profesională se recomandă următoarea procedură:

I. Să se știe ce nivel de inteligență se cere pentru fiecare profesie.

II. Să se știe ce nivel de inteligență are candidatul?

III. Dintre profesiunile cari reclamă acelaș grad de inteligență, care se potrivesc cu temperamentul și interesul candidatului?

Gradul de inteligență al cuiva se poate stabili cu ajutorul experiențelor anterioare. Temperamentul și interesul însă cu greu se pot constata printr-un singur experiment. Lor le trebuie multe și felurite împrejurări în care se manifeste, pentru ca să poată fi observate. Această problemă, a orientării tineretului, revine educatorilor. Astfel avem și noi o însemnătate

la problema orientării profesionale, care e la ordinea zilei azi în psihologică și care are repercursiuni asupra vieții economice.

Cu cât vom cunoaște-o mai bine, cu atât ne vom putea achiziționa cu mai mare rezultat de datoria de educatori ai unui popor care trebuie să producă mult în toate domeniile pentru ca să se poată manifesta

Studiul Dlui Rusu aduce reale servicii atât problemei ca atare, cât și vouă educatorilor. Pentru aceasta o recomandăm cu toată stăruința cititorilor noștri.

T. Mariș.

* * *

Nicolae Mărgineanu. Psihologia învățării.)* Problema transferului a valorii educative a obiectelor de învățământ. 1931. Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj. Prețul 130 Lei.

Când am luat cartea s'o cetesc, cugetam că am luat o hotărâre eroică; nu mi-am dat seama că e grea. Am citit vre-o treizeci de pagini și apoi am găsit motive să amân continuarea. O împrejurare mi-a impus s'o reiau mai hotărât. Dacă, terminând-o, am putut zice fără să spun un neadevăr: „frumoasă și interesantă carte“, aceasta numai datorită abilității autorului de a fi dat materialului vast de cercetări ale altora, corectate prin cercetări proprii, o primă care delata o vreme salvează pe cititor din prejudecata cu care desechide o carte de știință abstractă.

Ca notă generală am remarcat sinceritatea: atacul de front împotriva greșelilor cari stau la baza sistemului nostru școlar, greșeli pornite din exagerare a valorii educative a materiilor de învățământ.

Prin calcule — n'am crezut că se poate calcula atâta în această materie, — prin calcule riguroase se demonstrează problema transferului. Mi-au plăcut demonstrațiile matematice din capitolul „Precizări metodologice“. Prin transfer se înțelege „resfrângerea efectelor antrenării unei funcțiuni asupra altor funcțiuni.“ Sau, așezându-ne pe terenul învățământului, problema ar fi: Prin studiul Matematicilor — de ex. — câștigă elevul ceva care să-i ajute a învăța mai ușor și mai temeinic Filosofia?

Conchide că transferul este o realitate, însă de proporții cu mult mai reduse decât se crede. Se poate vorbi de transfer pozitiv și transfer negativ; cel dintâiu e mult mai frecvent decât celălalt.

În legătură cu această problemă se vorbește de multe alte lucruri. Transferul e numai suprafața chestiunii, a cărei a treia dimensiune — adâncimea — e cu multă râvnă explorată.

Imi permit a spune că cititorul cărții „Psihologia învățării“ va avea un real folos. Mulțumesc redacției revistei „Școala Vremii“ pentru prilejul oferit ce mi l-a dat încredințându-mi recenzarea acelei cărți.

A. Păpureanu.

*) Ultimul capitol al acestei lucrări a fost publicat în No. trecut al revistei noastre.

Alexandru Roșca. *Debilitatea mintală.* Aspectul psihologic, pedagogic și social al problemei copiilor debili mintali. 1931. Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj. Prețul 60 Lei.

Cartea dlui Roșca, însoțită de o foarte interesantă prefață a Prof. Fl. Ștefănescu Goangă, este împărțită în 5 capitole. În cap. I arată metodele prin care se poate constata debilitatea mintală; cap. II tratează cauzele și consecințele ei; cap. III se ocupă cu „educația debilor mintali”; în cap. III autorul trece în revistă diferitele institute speciale înființate în străinătate pentru educația debilor mintali; iar în cap. V arată situația de la noi și face unele propuneri în legătură cu această situație.

Problema debilor mintali — spune autorul — este o problemă care interesează de aproape societatea. Debili mintali sunt un balast social, pe care societatea trebuie să caute să-l facă cât mai puțin simțit. Printr-o educație potrivită, debili mintali pot fi ajutați să-și asigure cu mijloace proprii în întregime, ori cel puțin în parte — condițiile de trai. Dacă acești debili moșteniți ai soțiilor sunt lăsați în părăsire, dintre ei se recrutează în mare parte cerșetorii, vagabonzii și criminalii. Ori, cheltuielile necesitate de educație specială pe seama debilor mintali, sunt cu mult mai mici decât acele pe care le suportă societatea cu întreținerea închisorilor și azilelor decât pagubele ce rezultă pentru societate pe urma criminalității.

Firește, în cadrul unei recenzii nu putem intra în amănunte. Nu putem face nici măcar un rezumat mai substanțial al lucrării. Asigurăm însă pe cititorii noștri, că cine citește cartea dlui Roșca, rămâne cu convingerea că a înrebunțat acest timp cât se poate de bine. Cartea este scrisă atât de clar, încât poate fi înțeleasă cu ușurință de oricine are cât de puțin deprinderea cititului. Ea interesează nu numai pe specialiști, ci și pe orice cerc intelectual și mai ales — prin problemele ce le pune — ea intră în cercul de interes al tuturor educatorilor.

I. Cădara

* * *

Gh. Comicescu: *Orientarea biologică în știința educației.*

Tipografia „Munca” Botoșani.

Studiul Dlui Comicescu precizează prima oară înțelesul a două tipuri cu care ne întâlnim destul de des în pedagogie, a noțiunilor: tipuri și curente pedagogice.

Tipul este un sistem simplu, care e strict determinat de epocă ori de idealul social, de ex. tipul oriental, tipul antic clasic etc. În antichitate tipurile variau de la popor la popor.

În evul mediu tipurile depășiau frontierele de origine, nu mai s...

influențate de o naționalitate, ci sunt în funcție de *epoacă*. Dacă însă ideile de educație se cristalizează și intră în alcătuirea diferitelor sisteme pedagogice ulterioare — ceea ce se întâmplă începând cu sec. XVIII, — ele devin *curente*. *Curentele deci depășesc și limitele etnice și limitele timpulul*.

Clarificate odată aceste două noțiuni, pune față în față principalele curente ale pedagogiei contimporane, stabilind raportul dintre ele.

I. Astfel vorbind despre *raportul dintre curentul pedagogiei experimentale, față de curentul pedagogiei filosofice*, stabilește următoarele: „Pedagogia experimentală, obiectivă și inductivă, pleacă dela realitate, surprinde legi și formulează norme, dăd o explicație cauzală vieții. Pedagogia filosofică fixează idealul educației, după lumea schimbătoare a valorilor, care depășește experiența. Experiența ne arată ce suntem, idealul ne arată ținta la care dorim să ajungem. Deaceia pedagogia filosofică și cea experimentală nu pot fi exclusive; ele sunt complementare și tot atât de necesare pentru dezvoltarea problemelor de educație, deoarece toate actele noastre educative trebuiesc încălzite continu la focul idealului, către care se îndreaptă omenirea“.

II. *Între curentul pedagogiei sociale și între curentul individualist* nu poate să existe contradicție. Ele sunt numai două atitudini deosebite, dominate în același timp de ideea generală a educației. Chiar pedagogi sociali ca Durkheim și Dewey recomandă să se formeze deodată atât filința socială, cât și cea individuală. Viața socială trebuie considerată ca o formă a cărei conținut este individualitatea. Individualitatea și societatea sunt două valori pe cari trebuie să le aibă în vedere în ori ce clipă, o pedagogie întemeiată pe realități.

Individualitățile așezându-se în ritmul vieții sociale își asimilează forțele de cultură ale timpului; iar unele depășesc acest nivel cultural, producând acte de valoare și dând astfel noi directive pentru desfășurarea vieții; aceste sunt personalitățile. În ambele cazuri tind spre realizarea unității și admoniilor sociale. Acest proces de cristalizare la unele popoare este terminat, de aceea acolo munca colectivă se desfășoară intens, găsindu-se și fiecare individualitate locul său. La noi acest proces tocmai acum este în curs de evoluție.

Pentru voi Români raportul dintre individual și social nu e numai o problemă teoretică de pedagogie generală, ci însumă încă mobilizarea tuturor energiilor naționale, pentru a desăvârși cât mai curând opera de afirmare a personalității noastre etnice.

III. *Referitor la raportul dintre curentul activist și pedagogia intelectuală* stabilește următoarele: Școala, care lucrează urmărind personalizarea actelor pe baza spontaneității și a reflexiunii, pentru a stabili continuitatea între faptă și idee, se numește Școala activă. Astfel înțelege școala

activă, ea aduce educației școlare corectivul și completarea necesară, ea contrazice intelectualitatea actelor noastre. Școala activă dimpotrivă mărește creșterea patrimoniului intelectual. Se ridică însă împotriva intelectualismului aparent și artificial, care accentulează partea mecanică a școlii, dar nu împotriva intelectualismului creator.

Școala activă rămâne o problemă de pedagogie metodologică și de scop să ne arate calea sufletului pe care trebuie să o urmăm noi dacă vrem ca activitatea noastră de educator să aibă un înțeles fundațional legile vieții.

Capitolul ultim: „Spre o concepție biologică în pedagogie” se încheie cu constatarea, că „pedagogia tinde să devină științifică fiindcă încearcă să fundeze educația pe legile vieții. Ea nu va scoate din programul său finalismul filosofic pur, pentru că omul totdeauna se va întreba despre sensul său în lume. Nu va lipsi din orientarea ei nici scopul social-politic, pentru că școala totdeauna va fi instrument în mâna grupărilor sociale. Va rămâne însă pe primul plan finalismul biologic, pe care se pot întemeia și alte, pentru că arată direcția dezvoltării și limitele pe care le poate atinge omul în viață. În felul acesta pedagogia își găsește drumul ei cel mai bun care face din ea o știință producătoare de valori, în felul științelor pozitive.”

Studiul Dlui Comicescu merită atențiunea corpului didactic pe această parte pentru că pune la punct raportul între cele mai de seamă probleme ale pedagogiei moderne; iar pe de altă parte, pentru că înainte de a ajunge la concluziile finale, de stabilire de raporturi, analizează și descrie în mod destul de amplu, dar clar și precis fiecare problemă în parte, încât cetitorii vor cunoaște lămurit aceste probleme; pentru aceea o recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri.

* * *

Alex. Roșca. Psihopatologia deviațiilor moralei. Ed. Institutului de Pedagogie Cluj. Lei 80.

Dl Alex. Roșca, asistent la Institutul de Psihologie din Cluj, a întreprins o călătorie de studiu în mai multe țări din occident, căutând să se documenteze în problema deviațiilor moralei.

O parte din rezultatele acelei călătorii de studii le cuprinde în lucrarea cu titlul de mai sus, tratând: problema deviațiilor moralei, psihologia instituțiilor care caută să vină în ajutorul copiilor care nu corespund cerințelor școlare, ori standardului etico-social, organizarea închisorilor din punct de vedere psihologic, pedagogic și social, situația la noi, probleme și concluzii cu caracter practic.

Cum problema deviațiilor moralei interesează și pe învățători, de aceea

În școala primară avem nenumărate cazuri de copii vicioși, vagabonzi, agresivi, distructivi și tirani, nedisciplinați, precum și deviați morali în cauza mediului familial sau social viciat, ori părăsiți moral, o recomandăm în atențiunea corpului didactic primar.

E S.

* * *

Revista de Psihologie din București, anul I Nr. 2-3, condusă de d-nii C. Rădulescu-Motru, profesor la Universitatea din București, și dl M. Moldovan, conferențiar la aceeași Universitate, — publică și de astădată, la locul interesante articole originale, semnate de d-nii C. Rădulescu-Motru, M. Moldovan, A. Manoil, Dr. Paul Godin, Petre Lazăr și I. Nisipeanu; în locul II institute și laboratorii de psihologie sau pedagogie din țară; III Mișcarea tehnologică în străinătate; IV Recenzii; V Bibliografie și VI Informațiuni. O recomandăm în atenția tuturor dascălilor.

I N F O R M A Ț I U N I.

Comitetul Școlar Județean din Arad a donat pe seama revistei noastre suma de 2000 Lei.

Deasemeni dl *S. Spulbereanu*, fost inspector școlar, din Craiova, a donat revistei suma de 3000 Lei.

Mulțumim călduros donatorilor, cu adaosul că gestul d-lor de dărnicie — care dovedește sentimente nobile și deplină înțelegere pentru rostul unei publicații profesionale ce se trudește din greu să serviască interesele școlii și ale învățătorimii și deci ale Neamului — ar putea servi drept pildă elocventă pentru ceice ne-au reluat revista și mai ales pentru ceice cu toate că au reținut-o nu ne-au trimis încă nici un ban pentru numerele primite, deși revista s'a înființat tocmai spre folosul lor.

Anul trecut am trimis o cerere Veneratului Consiliu Eparhial din Arad, în care solicitam un ajutor pentru revistă. Ori, până în ziua de astăzi n'am primit nici un răspuns la cererea noastră, timbrată și înaintată în regulă. Credem că dacă autoritățile bisericești înțeleg să recurgă la ajutorul gratuit al învățătorilor când e vorba de muncă, atunci am fi meritat și noi cel puțin un răspuns.

Dela cercul de recrutare din Arad primim, sub Nr. 20412 a. c., următoarele: Copie. Din înalt ordin, cu onoare se face cunoscut, că s'a

aprobat ca ofițerii de rezervă, cari fac parte din „Uniunea Ofițerilor rezervă“, să poarte cu prilejul congreselor anuale, adunărilor generale, lerinajelor, excursiunilor, serbărilor naționale, vizitelor peste graniță, bereta de modelul prezentat de „Uniune“ și aprobat de M. Sa Regele. Pe conformitate: (ss) Căpitan Barbu.

Dl S. Spulbereanu, fost inspector școlar, și dl I. Popescu-Teiușan profesor de pedagogie, anunță apariția cărților d-lor de curs primar în ediție completă, cl. I—VII, aprobate anul acesta din nou de Onor Ministerul Instrucțiunii, — rugând pe învățători să le consulte și întrucât le-ar găsi trivile, să le introducă fiecare în clasa sa. Cărțile au apărut în editura „Școala Românească“ S. A. Craiova și se pot cumpăra dela oricare librărie țară. Din anunțul d-lor Spulbereanu și Popescu-Teiușan reținem următoarele: *„Dar nu autorii, cari sunt interesați în cauză fiecare pentru cartea sa, ci D-v învățătorii puteți face comparația obiectivă între diferite manuale. Și este necesar s'o faceți mai ales acum în roirea de a vă răsăriți ca din povești. Noi vă rugăm să faceți această alegere pe baza comparația manualelor, nu a reclamelor interesate din ziare“.*

Societatea „Căminul Instituturilor“, București, Str. Parlamentului Nr. 2, anunță că a tipărit „Carnetul de note și observațiuni“, pentru școlile primare și adulți, în conformitate cu art. 56 și 110 din Regulamentul legii inv. primar. Prețul 8 Lei. Rabat 20%.

Dl Marin Biciulescu, București, Căsuța poșt. 316, anunță apariția ediții noi a cărților d-sale de curs primar, toate clasele, — rugând pe învățători să le consulte și să le adopte.

D niu V. P. Dumitrescu și Gr. Angelescu, învățători în București, anunță că au editat „Carnetul cu note și observațiuni pedagogice“ pentru elevi, alcătuit în conformitate cu legea inv. primar. Adresa în Bulevardul Pache Nr. 126, Bucureștii IV. Prețul 6 Lei. Rabat 25%.

Dl V. P. Dumitrescu a editat „Primul Curs Practic pentru delaj“. Prețul 10 Lei Adresa: Bulev. Pache Nr. 126, Bucureștii.

Colegul nostru Constantin Ponta, învățător în Arad, a avut nefericită ginita durere să-și piardă soția. Transmitem colegului nostru îndurerat mai afectuoase condolențe.

Administrative. Administrația și Redacția revistei acum înainte va fi iarăș la Revizoratul Școlar din Arad, unde vor trimite abonamentele și corespondența.

Rugăm stăruitor pe toți abonații să-și achite imediat abonamentele. Altfel, cu regret, vom fi constrânși să nu le mai trimitem revista.

ârzierea cu care apare de astădată revista, se datorește tot faptului că o seamă de abonați nu și-au făcut datoria față de revistă.

Ar fi timpul să ne dăm seamă de un lucru: Avem, ori n'avem nevoie de o revistă profesională dascălească, care să ne apere interesele și să ne pună la curent cu noile descoperiri în științele educației, de cari doar' avem nevoie zi de zi în cariera care ne aduce pâinea cea de toate zilele (multă-puțină câtă e, dar ne-o aduce și nu ne pune în situația de a fi șomeri fără nici un câștig)? Dacă da, atunci să ne facem cu toții datoria față de revistă, arătând că știm să respectăm numele de dascăl pe care-l purtăm! Dacă credem că nu, atunci ar trebui s'o spunem franc și să încetăm apariția revistei, dovedind astfel că nu suntem buni de altceva decât de afaceri, intrigă, politică, meschinării, trândăvie și inconștiență!

Deunăzi un confrate încercă să scuze lipsa de interes a unor învățători pentru preocupări de natură spirituală și chiar profesională prin situația materială precară a celor vizați. Profundă eroare! Este proaspătă încă amintirea aceluia faimos „banchet” de sfidare a bunului simț și a omeniei, la care au participat în majoritate tocmai cei ce n'au dat un ban pe seama revistei. Ori, drumul la Arad și îndărăt, „banchetul”, camera la hotel, etc. toate acestea au costat câteva sute de lei! Unde este atunci acea „situație materială precară” — din cauza căreia se face atâta văicăreală, — când oamenii fac atâta risipă inutilă, nu și din spirit de clică (și lichelism!), dar nu-i lasă inima să dea 56 bani pe zi pentru revista lor profesională!

Unul se laudă într'o zi că nici măcar n'a tăiat vreun număr al revistei. „Cum să taie” — replică altul — vreo „carte sau vreo revistă” — „Nu în viața lui n'a tăiat decât doar'... pepeni?!”

Colegul I. F. și colega R. M., din C., după ce n'au refuzat primele 3 numere ale revistei, când la aproape un an dela apariție li s'a cerut plata celor 3 numere reținute (enorma sumă de 50 lei), nu s'au sfiit să le înapoieze (după un an!) tăiate și murdărite, scriind pe ele: „Nu primesc!” Judece orice om cuminte și de omenie, cum se califică această plăta a unor indivizi cari din nenorocire sunt „învățători” și au în numele lor „formarea caracterelor”!

Alții încalte nici nu s'au mai deranjat să ne înapoieze numerele trimise, ci pur și simplu și le-au însușit pe gratis!

Față de astfel de oameni vom aplica și noi tratamentul ce li se cuvine: Vom începe în numerele viitoare să le publicăm numele în revistă, ca să-i cunoască lumea și să se știe cine compromite tagma învățătorescă.

Abonamente achitate: Elena Keresztes, Arad, 100 Lei; Maria S. morú, Arad, 100 Lei; Sara Dr. Faur, Arad, 100 Lei; Edmund Bérci, Arad, 100 Lei; Gavril Donat, Arad, 100 Lei; Aurel Avram, Brusturi, 200 Lei; Ad. Billo, Sf.-Ana, 50 Lei; Sofia Morariu, Șicula, 100 Lei; Școala primară No. Arad, 150 Lei; Iosif Heim, Arad, 50 Lei; Maria Iurácsek, Arad, 50 Lei; Maria Szokop, Arad, 50 Lei; Iosif Szentgyörgyi, Arad, 100 Lei; Ioan Arpaș, Hodoșor, 200 Lei; Aurel Moșica, Leasa, 70 Lei; Mihail Ionescu, Arad, 100 Lei; Traian Orădean, Arad, 150 Lei; Florica Barna, Arad, 150 Lei; Franz Franck, Sf.-Ana, 50 Lei; Iacob Woltz, Păuliș, 50 Lei; Lucreția Codău, Arad, 100 Lei; Traian Văjjan, protopop, Arad, 100 Lei; Ioan Hențiu, Șepreuș, 100 Lei; Mărioara Avram, Arad, 50 Lei; Barbara Riedel, Mureșel, 100 Lei; Ioniu Károlyi, Zimanducz, 50 Lei; Vasile Oarcea, Cil, 84 Lei; Școala Nr. 22 Arad, 50 Lei; Maximilian Musca, Pâncota, 50 Lei; Emilia Vădăreanu, Arad, 150 Lei; Maria Crainic, Glogovaș, 100 Lei; Petru Roșu, Ineu, 50 Lei; Pavel Pálffy, Ineu, 50 Lei; Școala pr. No. 17, Arad, 61 Lei; Cornelia Mășan, Târnova, 50 Lei; Maria Crălici, Sf.-Ana, 50 Lei; Cornelia Bila, Lipova, 100 Lei; Teodor Ardelean, Somoșcheș, 50 Lei; Iosif Stoian, Temeșeș, 50 Lei; Dimitrie Vârlaci, Pecica, 50 Lei; Carol Wild, Satul Nou, 50 Lei; Carol Varga, Rovine, 50 Lei; Florica Ponta, Pecica, 50; Căpitan Nicolae Popovici, Arad, 50 Lei; Rozalia Phtalenhuber, Arad, 84 Lei; Ida Poșta, Arad, 50 Lei; Elisaveta Téger, Arad, 50 Lei.

Achitarea abonamentelor o confirmăm publicând în revistă numele plătitorilor și suma plătită. Rugăm pe toți abonații să urmărească cu cea mai mare atenție această confirmare și dacă nu-și găsesc numele publicat în numărul următor plății, să ne anunțe când și cui au plătit abonamentul, ca să putem îndrepta eventualele greșeli ce ar obveni.

Deasemeni, dacă cineva nu primește vreun număr al revistei noastre binevoiască a ni-l reclama. Altfel, dacă nu ni se comunică aceste lucruri, n'avem cum ști, ca să luăm măsuri de îndreptare.

COMUNICĂRI OFICIALE.

Revizoratul școlar, Arad No. 2482 | 1931. Ordin circular către școlile primare și grădiniile de copii, de stat și particulare.

Domnule Director,

Cu ziua de 1 August am fost încredințat cu conducerea acestui revizorat. Ca funcționar de carieră și vechiu șujbaș în administrația școlară, aduc cu mine numai preocupări profesionale și un cald interes pentru neputerile aceluia care servesc cu cinste și demnitate ca luminători ai satelor.

Programul se poate rezuma în două cuvinte: muncă și omenie. Fiecare învățător să-și vadă de datoria lui, să se siliască să trăiască cu satul și cu factorii lui de conducere în cele mai bune raporturi, să-și gospodărească școala cu dragoste și însofletire și să nu-și uite niciodată de frumoasele cuvinte ale învățătorului nostru al tuturor, ale lui Pestalozzi: „Dragă nepot, vreau să te ajut!”

În școală învățătorul să fie părintele blând și iubitor, care-și îmbrățează mlădițele cu aceeași afecțiune, oricare ar fi priceperea sau nepriceperea lor.

Iar în raporturile cu ceilalți colegi, să-l stăpâniască — permanent — spiritul înțelegător al solidarității de breaslă, singurul care poate da unei colectivități prestigiu și demnitate profesională.

Cu aceste puține cuvinte, chlem, la faptă toată învățătorimea județului Arad.

Al D-voastre al tuturor:

Revizor școlar: *Nicolae Nistor.*

*

Rev. șc. Arad. No. 2492 | 1931. Ordin circular către toate școlile primare de stat. Uniunea Camerilor de agricultură din București posedă o colecție bogată de material didactic și de învățământ agricol demonstrativ: colecții de boale criptogamice, de insecte, semințe, paseri în miniatură, etc., cari se vând pe seama școlilor primare cu 50%, din prețul lor de cost. Atragem atențiunea școlilor noastre, în special a aceluia cari au 7 clase. să-și procure materialul de care au nevoie. Comenzile se fac direct dela Uniunea Camerilor Agricole, București. Revizor școlar: Nicolae Nistor.

*

Min. Instr. No. 114256 | 1931. Aprovizionarea cu imprimaturile necesare anului școlar 1931 | 32, pentru inv. primar, se poate face dela Minister, contra cost, întrucât se găesc gata executate în depozit. Prețurile: cataloage de clasă, bucata 6 lei, matricole 20 lei, condici de prezență 30 lei, condici de intrare și eșire 30 lei, registre inventare 15 lei, condici de expediție 15 lei, de inspecții și procese verbale 25 lei, carnete, înștiințări de înscriere și amendare pt. viitor 10 lei, liste de amenzi 1 leu, carnete cu certificate de absolvire a 7 clase, carnete cu certificate de clasă, carnete cu adeverințe de permutare.

ABONAMENTUL:

Pe un an	Lei 200.
Pe jumătate an	„ 100.
Pe 3 luni	„ 50.

Abonamentul se plătește anticipativ.

Abonații sunt rugați să ne trimită adresa lor precisă și să ne comunice orice schimbări de adresă ulterioare.

Cei ce ne trimit manuscrite pentru publicare, sunt rugați să le scrie cât se poate de citez și numai pe o față a hârtiei.

Manuscritele nu se mai înapoiază.

Anunțuri și reclame se primesc după învoială.